

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Lemisch.

Budapest, január 10.

(v.) Lemisch ur dühösen német érzésű osztrák ember és tagja az osztrák delegációnak. Osztrák ember léte az osztrák delegációban Lemisch ur ma megszavazta Polónyi Gézának a kvótavita alkalmával benyújtott, de a magyar képviselőház túlnyomó többsége által el nem fogadott határozati javaslatát: azt, amely a dualizmus felbontására és a perszonal-unió alapján kötendő új közjogi egyezkedésre kívánta a magyar kormányt utasítani. Hát ez csakugyan fontos és érdekes jelenség. A magyar függetlenségi politikának ime akad folytatása, sőt kiegészítése Ausztriában. Még pedig nem holmi jelentéktelen frakciócska képében; mert Lemisch a német néppártot képviseli, amelynek táborában a lajtantuligermán elemnek zöme egyesül. Az ne téveszsen meg senkit, hogy a birodalmi tanácsban a mérsékeltbb nemzeti érzésű német haladó párt erősebb a német néppártnál. Künn a tömegekben a Lemisch ur irányzata van tulsulyban, mert őszintébb, nyersebb és radikálisabb. Aminthogy a haladó párt csakugyan attól tart, hogy a jövő választásoknál az ő közvetítő álláspontját cserben hagyják majd a tömegek s a parlamentben is magához ragadja a tulsulyt a szélsőségek felé hajló néppártnak nemzeti radikalizmusa. A Lemisch ur muzsikája tehát ma még a jövő zenéje ugyan, de — úgy lehet — már a közel jövőé.

Ilyen körülmények közt fel kell itt minálunk azt a kérdést vetni, kinek kell hát Ausztriában a dualizmus? A cseheknek nem kell; ők kimondják nyíltan, hogy a közjogi alapnak olyan módosítására törekszenek, amely lehetővé teszi a cseh államjognak érvényre jutását. A szlovéneknek sem kell; mert ezek az egységes osztrák államiságot szláv érdekből federalisztikus szerkezetű akarják átala-

kitani. Nem kell a dualizmus a ruthéneknek sem, akik abban reménykednek, hogy Ausztria közjogi átalakulásának esetén valami módon kiszabadulhatnak majd a lengyelek nyomasztó hegemoniája alól. Ami a németiséget illeti, ez különböző árnyalatokra oszlik. Egyik véglete a Lueger vezette keresztény-szocialista tábor; ezt az osztrák szovinizmus heviti, amely gyűlöli Magyarországot s a mostani közjogi alap romjain az októberi diplomát szeretné visszaállítani. A másik pólusán a németiségnek a Schönerer-féle irányzat áll, amely szintén esküdt ellensége a dualizmusnak s Ausztriát egyszerűen a német birodalomba olvasztaná bele. A két véglet között ezek az árnyalatok helyezkednek el: először a katolikus néppárt, mely klerikális érdekből szeretne federalizálni. Aztán a német néppárt, amely — mint Lemisch szavaiból kitétnék — a perszonal-uniót óhajtja, hogy aztán a függetlenné lett Ausztriában tüzzel-vassal állíthassa helyre a német hegemoniát. És végül a német haladó párt, amely, noha lelke mélyén még ott lappang a centralizáló politikának minden ábrándja, megalkuszik a közjogi alappal s *faute de mieux* elfogadja a dualizmust. Hátra vannak még a lengyelek, akiknek tökéletesen mindegy, fennmarad-e a dualizmus vagy sem s készek minden közjogi átalakuláshoz hozzájárulni, ha partikularis nemzeti és tartományi érdekeikben megfelelő ellenszolgáltatásban részesülnek.

Ilyen Ausztriában a dualizmus helyzete — kendőzetlenül. A fáciit tehát az, hogy a mostani közjogi rend a Lajthán tul nem bocsátott gyökeret senkinek a szívébe. A német haladó párt és a lengyelek türik a dualizmust, de éppen csak, hogy türik; ellenben a cseh, a ruthén, a szlovén, a Lueger-irány, a Schönerer-árnyalat és a német néppárt hol nyíltan támadja, hol titokban agyarkodik ellene. Nem új dolog ez s nem a

Lemisch mai beszéde tárta fel először ezt a helyzetet. Ebben a beszédben más két momentum az, ami a magyar közvélemény figyelmét kihívja. Az egyik az, hogy német részről formaliter megkínálják Magyarországot a hadügy és a külügy önálló intézésével. A másik pedig az, hogy egy erős párt, amely nyilván a németiség zömét képviseli, de amely legalább is erős pozíciót foglal el az osztrák németek táborában, ime szálakat ereszt a magyar függetlenségi politikához. Ezt a két novumot hozta napvilágra a Lemisch beszéde; s bizony mondjuk, mind a kettő szerfölött nevezetes.

Kétségtelen, hogy ezzel a magyar függetlenségi politika erős invitet kapott, még pedig onnan, ahonnan legkevésbé várhatta: az osztrák németiség soraiból. Arról az oldalról eddig vagy tartományi szerepet szántak Magyarországnak egy szigorúan centralizált osztrák birodalom keretében, vagy pedig ki akarták ránk is terjeszteni a federalisztikus szétdarabolásnak azt a miveletét, amely ha csupán Ausztriában hajtatik végre, de Magyarországon nem, a Lajthán tul sem számíthat tartós foganatra. S most kilép a porondra egy tekintélyes része az osztrák németiségnek és kijelenti, hogy ő is kíváncsúnak tartja a perszonal-uniót. Eddig csakis a negatívumban értettek egyet az osztrák parlament különböző elemei a magyar függetlenségi párttal: ők sem szerették a dualizmust. De most akad egy osztrák párt, még pedig a németiség köréből, mely pozitív irányban is egyetért a magyar függetlenségi politikával: a perszonal-uniót akarja mind a kettő.

A dualizmussal szemben centrifugális irányban ható erők számára új forrást nyit meg ez a nevezetes jelenség. A közjogi alap ellen intézett ostrom egy árokgyűrűvel előbbre jutott megint. S a védelemnek minden gondja

T Á R C A.

Botticelli.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Pekár Gyula.

Firenze.

Renaissance tavasza ő, és úde frissessége ma is az örök ifjúság szende derűjét leheli ránk. S fenséges öntudatlanságában mintha csak a maga zsenijének az allegóriáját akarta volna megteremtteni, midőn ezt a „Tavaszt”, az ő halhatatlan „Primaveráját” megfestette.

Az „Antica e moderna” képtárban vagyunk: ha el tudjuk szakítani magunkat a Michel-Angelo „Dávid”-jától s a Beato Angelico csupa arany angyalaitól, lépünk be a Botticelli-szárnyba. Elegáns társaság van e két teremben mindig, — az a bizonyos kozmopolita társaság, melynek nagyvilági szabadkőművességében azonnal ráismerünk a világvárosok idegen kolóniáinak a tagjaira. Sok a francia és az angol, de még több az amerikai. S mindenekfelett sok a nő: Libertytől kikerült kis Botticelli-missék, kik eljönnek, hogy megnézzék az eredetijüket. Kedvesen fecsegnek angolul, vagy amerikaiul (mert hisz hovatovább külön nyelv ez már) — és egészen szabadon, mintha csak otthon volnának. Amin nem kell csudálkoznunk, mert hisz az angolszászok, ha a Rafael-utáni festőket meg is hagyták a világnak, Botticellit némi joggal nemzeti tulajdonnak tekintik. Törjünk utat magunknak a suhogó selymen át: a „Primavera” előtt állunk.

Mi ez voltaképp? Hatalmas vászon, melyen legelőször is a színezés mérsékelt volta lep

meg. Nem a biboros és opális velencei pompa ez, a kéjes testszínek orgiája, — a világért sem. Tartózkodóan naív, szinte féltékeny színek — mintha valami kékes-szürke fátol vonná be az álomban járó alakokat. Ezek az alakok is, mintha inkább rajzolva volnának, semmint festve, — rajzolva: ábrándosan, szerelmes gyöngéd kézzel... Mi ez? Egy erdő, vagyis inkább egy mesebeli liget, amilyenek ártatlan ifjan tán a paradicsomot képzeljük el magunknak. A fák szófogadóan valami ünnepélyes renddel sorakoznak egymás mellett a háttérben, — nincsenek sokan, csak épp annyian, hogy törzseik közül derűsen mosolyogjan ránk a tavaszi ég. Sejtjük, hogy narancsfák ezek; mint rejtett kíneseke aranyalmák sárgállanak lombozatuk alatt, — de tudja az isten, olyan illedelmes növények, galyaik olyan gyöngéd tudatossággal ölelik át vagy kerülik ki az alattuk lejtő alakokat, hogy kételkedni kezünk. Gondolkodó, gyöngéd lények ezek a fák, amilyeneket nem találni a természetben, csak a Botticelli botanikájában. Mert külön botanikája van neki egészen, — ábrándos fantáziája új istenként olyan bájos virágokat, leveleket, szerelmes galyakat teremt, amilyeneket hiába keresünk a természetben. Virágai aranyosak, mint a szerelmes misztikus rózsájának a szirmai, levelei oly naívan pihegnek, mint egy visszatarított vallomás s gallyainak a háta az árnyékban aranyreflex-szel fénylik. Pázsítja füvében aranyzálak reszketnek... És ne gondoljuk, hogy ez rossz hat vagy mesterkéltnek tetszik: az igei természet ez mindig, csak kedvesebb, eszményibb, olyan, amilyennek látni szeretnénk vagy tényleg látjuk az első szerelmes édes tavaszán... Nézzék ennek a „Primavera”-nak a pázsitját. Csupa pihegő virág az, — a kikeletnek mindmennyi elszórt esőjka a zöldben. Micsoda virá-

gok ezek? Gyakran nem ismerünk egész biztosan rájuk, de nem baj az, — annál édesebb rejtelemmel keltik fel kíváncsiságunkat. A rózsákra, azokra ráismerünk: angyaloktól göngyölgetett, fátolszirmu csokrok ezek, melyeknek titkát Botticelli mesterétől Fra Filippo Lippitől tanulta el. Nos de kik lehetnek ezen a virághimes pázsiton? Mintegy a tavaszi szellő szárnyain lenge nyolc alak lebben tova előttünk: tán az egész világművészet legbájosabb alakjai. Ki az ott a középen, ki mint a gyöngédesség királynője utolérhetetlen szeliden emeli fel a kezét s gyönyörködik alattvalói jámbor örmében? Páfrányok s más egyéb okos növények mint egy zöld glóriában simulnak feje köré, görögös fátolruha piheg tészen s valami madonnás palást siklik le válláról; lábai, azok az isteni finom Botticelli-lábak alig érintik a földet... Ki ez? Feje felett egy bekötött szemű, puffók Amor száll el, ki lángos nyíllal céloz. A királynő formája s görögös ruhája arra vall, hogy pogány istennő ez, Vénus, igen de ha ájtatosan félrehajtott, szelid arcára pillantunk, azt hisszük, hogy mégis a Madonna az... Egy keresztényiesen gyöngéd Vénus vagy egy szerelmes pogány Madonna, mi hát? Királynő, az ébredő élet, a tavasz géniusza... Edes kétségben fordulunk a többi alakok felé. Balra három fátolöltönyös női alak egymásba fonja a kezét és szelid táncban leng a virágok közt a fűvön. Ez a három legmennyeibb leánya Botticellinek: a leggyöngédebb valami, amit költő valaha megálmodott vagy festő megfestett. Táncolnak — és soha festői esetet jobban meg nem közelítette a zenét, mint az ő lebbenő mozdulataikban. Karjaik egy ismeretlen dallam édes lendületével simulnak egymás felé s mikor ujaik féltékeny negédséggel — *ritardando* — egymásba csuklanak, olyan bájos valami az, hogy

és minden fáradaalma immár egészen rámarad arra a két tényezőre, amely még most is híven kitart a Deák Ferenc alkotása mellett: az uralkodóra és a magyar nemzet többségére. A felső ur minden erejével tartja és támogatja a hatvanhetedik kötetét. Élete alkotmány nem akarja az összeomlást látni annak a műnek, amelyre ráépítette ezelőtt harminchárom esztendővel monarkijának nagyhatalmi állását és nemzetközi tekintélyét. Királya mellett áll kipróbatlanságával a magyar nemzet és dacol kitartóan az ostromzárral. Teszi ezt kegyelethölgyi agg királya iránt és az okosság sugallatából. Nem akarja fejedelmének szívét elkészeríteni; s ha mindenképpen össze kell omlania a hatvanhetedik közjogi szerkezetnek, ne vádolhassa senki Magyarországot a katasztrófaért. De a magyar nemzet kitartásának is van határa. Ezt a határt maga a hatvanhetes törvény szabja meg. Végre is a dualizmust Magyarország egyoldalúan nem tarthatja fenn. A dualizmushoz kettő kell: Magyarországon kívül *Ausztria is*. Azt megtehetjük mi, hogy ha *muló* szünet állna be az osztrák alkotmányosság működésében, akkor nem vonulnánk vissza tüstént a perszonál-unióra, hanem adnánk Ausztriának némi respiriumot alkotmányos gépezetének helyreállítására. Am ha a Lajthán tul kellő súlyra tudna vergődni a perszonál-unió politikája, vagy ha *állandó* tehetetlenség állapotába sülyedne odaát az alkotmányosság, akkor Magyarország is kénytelen volna abbahagyni a védelmi harcot s az obszolettá vált közjogi alap helyébe állami és nemzeti létének új közjogi fundamentumát megteremteni. Ez a mi válaszuk Lemisch ur mai beszédére.

BELFÖLD.

„II. Dózsa György.” A szentesi választási mozgalmakba idáig egy szóval sem avatkoztunk. Most se szívesen tesszük. De föltétlenül megbízható forrásból azt a hírt kapjuk, hogy most már olyan dolgok esnek meg ott, amiket szó nélkül hagyni nem lehet. *Sima Ferenc* például bejárja a koresmákat és nyíltan hirdetvén az anarhizmust, mindenfelé azt hirdeti a fanatizált népnek:

— *En vagyok a II. Dózsa György!*

Ennek megfelelően vasárnap este nyílt piacon így szólt a néphez:

az ember nem is tudja többé, női karok fátyolos lánc-e ez a harmonikus lendület, vagy inkább maga a tiszta muzsika: egy dallam színen rajzolt ritmusa... Hallani nem halljuk ezt a melódiát, de — hogy is mondjam? — *látjuk* és én csak azon csodálkozom, hogy zenész még le nem kótázta e táncoló leányok karjainak a muzsikáját... Testeik hajlásának lendülete mintegy bájos kísértet zeng utána karjaik *leimotirjának*. Tündérien finom, de *igaz, élő*, fiatal testek ezek, amelyeknek fejlődő tagjai szűzies pompával tet-szenek át a fátyol-öltönyön. És nem szégyenlik ők ezt a meztelenséget: a tisztának minden tiszta s a Botticelli női alakjai örökké ártatlanok. Nem tudott ő *asszonyt* festeni, — az ő női nem hogy a szerelem nyomot, örökké leányok maradnak ők, mint maga Vénus-istenasszony... És óh azok a lábak! Nines emberi szó, amely kifejezhetné e finom lábak mennyi kedvességét! Ahogy féltéken tovalengenek a virágok közt, ahogy sietve megcsuklanak, negédesen félbilibennek, vagy valami ártatlan érzékiséggel, hívólag elmaradnak: olyanok, mintha önálló, külön valamik volnának, csókolni való piros lények, melyek beszélni, mosolyogni és szígyenkezni tudnak, melyeket szeretnénk megfogni, mint a hogy az ember a mesebeli aranypillangó után kap... Olyan hajlékonyak, annyira kifejezőek bennük, hogy azt kell nandanunk: areuk van ez aranyláb lába-csókák... És olyan lenge fehérek és kicsinyek, aogy nem is tetszenek idegeneknek a pászit virágai közt, inkább csak nagyobb testvérei ők a virágoknak: liliumok a rózsák mellett... És a virágok nem is félnek tőlük, e tavaszi leányok lépte oly könnyed, hogy bizalmasan huzódnak meg felemelt sarkuk alatt, — hisz ugy se tudnák eltaposni őket! — Önkénytelen azt kérde-zük, van-e művész, ki jobban átérzte volna a női láb költészetét Botticellinél? Alig hiszem. Egyik legdelikátabb része ez a művészetnek,

— Atyámfiai! Csak az én jelöltem az igazi, mert az az emberem és nekem engedelmess-kodik. Ti pedig minden kaputos ember közül csak nekem hihettek, mert hiszen minden kaputos ember csaló és valamennyi kaputos ember ellenetek tör. Én és jelöltem is kaputosak vagyunk ugyan, de ez nálunk csak kényszerűség...

Hát *Sima Ferenc* ur nem panaszkodhatik, hogy valami nagy kedvteliséssel hajszoltuk volna, mislaltt abban a hálóban vergődött, amelyben végre is fogva maradt. Sokféle bajában soha nem bántottuk és mindig arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy az illetékes hatóság előtt majd kiderül az igazsága vagy a bűnössége. Sőt amikor már odáig jutott, hogy a iörvény értelmében le kellett mondania mandátumáról, akkor is hallgattunk róla, amit inkább a jó izlésünk taná-csolt, mint az igazságérzetünk. De ha *Sima Ferenc* azt hiszi, hogy a közvélemény kimélete őt most kivételes szereplésre jogosítja, az már több a soknál. *Sima Ferenc*nek kétségtelenül még van annyi joga, hogy a választási mozgalmakban agitatori képességét érvényesítse, mint bárki más-nak. De több joga neki sincsen. A törvény korlátain belül ő is mindent megtehet, de azokon túl semmit. A meggyőződése mellett küzdhet, de az ember már azt sem tudja elképzelni, hogy mi legyen az ő meggyőződése? Mert hiszen odalenn Szentesen a függetlenségi párt minden árnyalatának van jelöltje s ő mégis saját külön jelöltje mellett kardoskodik, aki egyik árnyalathoz sem tartozik. De jó, szabad neki külön jelölt mellett is kardoskodni. Am ugy nem, hogy a kaputos emberek csalóknak hirdesse és lázító szavaival minduntalan a büntetőtörvénybe ütközzék. És ugy sem, hogy az egyik oldalon megakadályozza mások szólásszabadságát, a másik oldalon pedig visz-szaéljen a saját szólásszabadságával. A hatóság idáig csak azt próbálta megtorolni, hogy *Sima* ur megakadályozta más szólásszabadságát, de ez nem elég. Gondoskodnia kell a hatóságnak arról is, hogy *Sima* ur visz-sza ne élhessen a maga szólásszabadságával. Az egyik olyan veszedelmes szereplés, mint a másik s az egyiket éppen ugy tiltja a törvény, mint a másikat. S amilyen jól esett hallanunk, hogy a szentesi hatóság nem nézi tétlenül, mikor a fanatikus agitátor a jelöltek szólásszabadságát erőszakkal akadályozza meg, ugy elvárjuk, hogy lázító szereplésének is utját fogja állani. Az ed-dig elkövetett lázításaiért megtorlást várunk, ha-sonló tervei ellen pedig preventív intézkedéseket. Koresmákban és nyílt piacon pedig senki se hir-

mert hisz nincs a testnek még egy másik olyan része, mely a szerelmes rajongástól a visszataszító közönyig annyi mindenféle érzést tudna bennünk felkelteni, mint a női láb. Csudás rejtelen ez, melyben az *Amor profano* legérzékibb elemei egy-sülnek az *Amor divino* legátzellemlőbb indula-taival. A női láb tán a legprofánabbul képes ér-dekelni bennünket, érdekel még ott is, ahol esetleg megvetjük azt a szerelmet, amit kínál, — másrésről pedig a legeszményibb lendületeket képes bennünk felébreszteni. A troubadour akkor szeret igazán, mikor ideális rajongásában hölgye lábai elé borul s halásan csókolja meg azokat. Tud-ják ezt az asszonyok jól... Nos, nem tudom, meg-figyelték-e önk, mily sajátságos szerepe van a női lábnak a művészet fejlődésében. A tultengő élet-erő s primitív érzékiség nagy mestereinél a láb és vele együtt a kéz még egészen mellékes dolgok, egy-szerű néma testrészek, melyeknek csak a közvet-len szerelem szempontjából van szerepük. Nézzék a Rubens asszonyait, vagy a Veroneso Bella Veneziáját: ebben a „kövér” művészetben a tom-boló képzelem a test zömöre irányul s nem ér rá a végtagok finomságával törődni. És mi nézők gyönyörködünk a Rubens asszonyaiban, bámuljuk arcukat s ingerlő vállukat, de soha nézünk a lábaikra. Vagy ha oda nézünk is, hirtelen eltekintünk. Tudja az Isten: voltaképp nem merünk oda-nézni, nem merünk részletekbe becsúszni... Hát ugy van a dolog, hogy a kéz és főleg a női láb méltánálása voltaképp ott kezdő-dik, ahol a képzelem nem keresi többé az érzéki masszákat, ahol a művészet megfimo-modik, hogy e profán szóval fejezzem ki magam: *sorányalabb* válik... Rubens után következék el a Van Dyck kéz-kultusza. Persze sokat tesz ita faji vérmérséklet is a velenceiek nehezen érik el a kéz és láb megfimoúlt költészetét, ellenben a mérsékelt érzéki és átzelemült művészetű flo-renciek csakhamar megtalálják a test tökéle-tes harmoniáját. Náluk kezdenek el *beszélni* a

dethesse büntetlenül, hogy ő II. Dózsa György, Torkára kell forrasztani, aki vak gyűlölségében ilyet mer mondani.

A delegációk.

Bécs, január 10.

Miután az osztrák delegáció tegnap nem fejezte be tárgyalásait, a magyar delegációnak mára hird-etett teljes ülése elmaradt. A magyar delegáció így csak formális ülést tartott, melyen gróf Apponyi Lajos helyébe Laszkáry Gyula póttagot hívta be s azonfelül elhatározta, hogy a legkö-zlebbi ülésben — holnap délelőtt tizenegy óra-kor — a tengerészeti és a külügyi jelentéseket veszi tárgyalás alá.

Az osztrák delegáció ma letárgyalta a had-ügyi költségvetést.

A magyar delegáció.

A magyar delegáció egyesült négy albizottsága délután négy órakor ülést tartott, melyben a meg-szállott tartományok költségvetését tárgyalta. Az ülésben jelen voltak: *Kállay Béni* közös pénzügy-miniszter, gróf *Goluchowski* Agenor közös külügymi-niszter, báró *Krieghammer Ödön* hadügyminiszter s a minisztériumok bejelentett képviselői. A magyar kor-mány részéről jelen volt *Széll Kálmán* miniszterelnök, báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter, *Lukács László* pénzügyminiszter.

Szállay Dezső elnök az ülést megnyitja.

Münich Aurél előadó ismerteti a költségvetést, amelyből a szükséglet 7,382,000 koronával van elő-irányozva, ami az 1899. évre megszavazott költségek-kel szemben 244,000 korona többletet tüntet fel. A szükséglet ezen emelkedése főleg az aranyérték különbözőségeiből, továbbá a katonatiszti fizetések emel-kedéséből és a Mostárban építendő új tüzérszertár költségeiből áll elő. Az ezáltal okozott költségvetés-sel azonban szemben áll a költségeknek az oszke-kése, amely a megszállott területekre vezényelt csapatok létszámának egy gyalogzászlóaljjal, egy vadászzászlóaljjal és egy vartüzérszázaddal való oszke-késéből ered, ugy, hogy végeredményében a költségtöbblet az említett 344,000 koronára száll le. A tárgyalás folyamán az albizottság a megszállott tartományok kormányzatával megbízott közös pénzü-gyminiszter előterjesztéséből, valamint Bosznia és Hercegovina költségvetéséből meggyőződött arról, hogy a megszállott tartományok közigazgatási, köz-gazdasági és kulturális viszonyai fokozatos haladást mutatnak és megnyugvással vette tudomásul azt is, hogy a megszállott területeken levő csapatok költsé-géi 1883 óta állandóan apadnak s ennél fogva indit-atva értezté magát az országos bizottságot arra kérni, hogy *Kállay Béni* közös pénzügyminiszternek sikeres és eredményes működéséért elismerését és köszönetét határozatlán fejjeze ki. Az okkupált terü-leteken elhelyezett csapatok létszáma az idő szerint 1178 havidisznól, 18,119 altisztből és közkatónából, egy polgári tisztviselőből és 1885 kincstári lóból és máhásból áll. A megszállott területen levő o-szapatok felváltása, amely a lefolyt évben is kellő mé-rékben megtörtént, az 1900. évre is tervbe van véve.

kéz és a láb... Náluk válik a női láb a köl-tői érzékiség és művészi rajongás ama csudás ékszerévé, gyöngéd csecesbecsésévé, amit meg lehet csókolni. Firenzeben festette meg Botticelli a legszebb női lábakat...

Nos, de ki ez a három táncoló leány? Tán a három görög Grácia? vagy tán inkább három kereszttyén szimbolum: a hit, a remény és a sze-retet?... Formáik athéni tisztaságuk, de or-cáik olyan ájtatosan epedőek, mint a templomba járó leányoké. Vonásaik szűziesen komolyak, szinte visszatartóan durcsák: minden alszik még ezekben a ruganyos, egészséges testekben, ugy a gondolat, mint a vágy s a paradicsomot ígérő nemes szenvedelem. — Egy csudaszép ifjú áll mellettük, kinek nyulánk formáját alig takarja el a vállán általvetett pompás köpeny. A szép és oly szomorú véget ért Giuliano de Medicehez hasonlít s arcát düs firencei fűrtök árnyékolták be. Ott áll a szüzek mellett, de sem a leányok nem figyelnek rája, sem ő nem néz rájuk. Al-szik e bájos hajnali lényeknél még minden vágy!... Nagy komolyság s valami összponto-sított figyelem van az ő arcában is: a felette pompázó narancslára tekint fel s ékes kis sarlóval aranyalmát nyel le gallyáról. Az élet allegóriája ez az alak; az Ember ez az ifju, ki az élet fá-járól nyeli le a muló pillanat aranygyümölcsét...

De a „Primavera” leghíresebb alakja mégis az a virágözönbe-fuló leány, ki a jobb oldalon a tavaszi láz boldog hevületében lejt előre. Area ragyog, mint az áprilisi ifju nap s felvett köntö-se fodrából millió virágot ont szerteszét. És ruhája az, ami a legjobban bámulatba ejt: soha csapangó képzelem lengőbb és festőibb ruhákat nem tudott kitalálni Botticellinél. Tudják ezt a modern asszonyok s azért lesik annyira a halha-tatlan Sandro szobáművészetének a titkait... Pe-dig bajos ez öltönyök szabásán eligazodni: olyan mesések, olyan tündöek, hogy még csak az se tudjuk, az a szines tavaszi poma himzése-e

Az előadó ezután részletesen ismerteti a költségvetés főbb adatait, indokolja a tavalyi költségvetéssel szemben előforduló eltéréseket és végül a költségvetést előadónak ajánlja.

Gyurkovich György elismeri a boszniai kormányzat nagy vívmányait közgazdasági és művelődési téren, amelyeket külföldi tekintélyek is mintaszerűnek ismertek el. Kállay miniszter oly régóta viseli hivatalát, hogy igazán nehéz új dolgokat felhozni a delegációban, amelyekre néve még nem nyilvánította volna megállapodott véleményét. Éppen azért nem akar szólni az általa ismételt felhozott adó- és agrár-reformokra visszatérni és ezeket csak népképviselői jogainak és kötelességeinek fogva éretni, mert azt hiszi, hogy a miniszter ezekben a kérdésekben nem változtatta meg álláspontját. Egy kérdést azonban, amelyet már évekként elzöldült és ismételt felvetett, az alkalommal aktualitásánál fogva megint szóvá kell tennie. A felekezeti viszonyokat érti, amelyek ma az okkupált tartományokban a kedélyeknek rendkívül figyelemreméltó hullámlásait idézték fel. Rámutat a felekezeti élet fontosságára és érzékenységre, mert abban a balkán népeknek minden kulturális és majdnem minden politikai eszméje és törekvése egyesül. Ezen a téren való konfliktusok által ezek a népek néha leghatározottabban passzív ellenállásra, sőt nyílt felkelésre is izgathatók; másrészt pedig egészen más okból származó elégedetlenség igen könnyen az iskola és az egyház terén érvényesül. Így volt az a török uralom idejében és így van ma is, a mint az a különböző memorandumokból kivehető, a melyeket a keleti orthodoxok, valamint a mohamedánok a legutóbbi években a kormányhoz és más irányadó tényezőkhöz benyújtottak. Nem akar e memorandumok részleteibe bocsátkozni, mert fel kell tételenie a miniszter államférfiai belátásától és felekezeti türelmességétől, hogy jól tudja, hol és mikor van orvoslásra szükség. Azt azonban ma épp úgy hangsúlyoznia kell, mint évekként elzöldült, hogy az említett két felekezet belső viszonyainak szabályozása a celszerűség, igazságosság és politikai szükségesség szempontjából kívánatos. A felekezeteknek kifelé nyilvánuló nyugodtsága, valamint a közöttük való békeség képezik a normális politikai hangulatnak s a jó, a nép érzelmeit kímélő kormányzatnak legbiztosabb zálogát. Kállay miniszter tárgyilagosságotól és erélyétől elvárja, hogy a felekezeti békének minden megzavarásával, bármely oldalról jövője is az, a kellő szigorral fog szembeszállani. A történelemben számos példa van arra, hogy a népeknek a békében adományozott ingatlan javakat a háladatosság elvész abban a pillanatban, amikor a kormányok a népek érzelmi világát figyelmen kívül hagyák, vagy éppen megsértik. Felemlíti aztán azokat az eszközöket, amelyekkel véleménye szerint uralkodni lehet az időleges áramlatokon; így ajánlja azon már fennálló és bevált intézményeknek kiterjesztését, amelyek szerint a lakosság az igazságsgalattatásban és a közigazgatásban már is részt vesz; perhorreszkálja, hogy az okkupált tartományoknak parlamentáriszmust, tartománygyűlést adjanak; ezzel szemben ajánlja, hogy Bosznia egyes kerületeiben kongregációkat szervezzenek, amelyek virilistákból és választott tagokból állanak. Az ilyen kongregációk, arra a mintára, mint a magyarországiak, horvát- és szlavonországiak, bizonyára alkalmasak volnának az igazi néphangulat megismerésére, valamint a közigazgatás közecsinél ellenőrzésére.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter reflektálva Gyurkovich beszédére, hangsúlyozza, hogy az általa

említett mozgalom a bosznia és hercegovinai különböző felekezetek közt nem új keletű, hanem hogy ez már a török időkben kifejlődött, különösen azért, mert a török kormány annak idején kevés figyelmet fordított erre a kérdésre. Ismerteti ezután a különböző keleti orthodoxok közt uralkodó mozgalom szimpotomait, amelyek már 1881-ben vetők kezdetüket. Kimutatja, hogy mennyire tartbatatlanok voltak a statumokban lévő egyes követelések és e tekintetben különösen arra az ifeleltre mutat rá, mely a legilletékesebb helyen, nevezetesen a karloviaci patriárka organumában, a Cionban erről a munkáról elhangzott. A miniszter azonban ennek dacára már a mult delegációban kijelentette, hogy a kormány egyáltalában nem keresi a harcot a keleti orthodoxokkal, sőt ellenkezőleg velük előzékeny akar lenni, feltéve, hogy az orthodoxok részéről is kellő előzékenységet tanusítanak. A bosnyák kormánynek mindenekelőtt meg kell óvni azt az álláspontot, hogy mindenik felekezet a fennálló egyházi institúcióit megvédelmezze, dogmatikus döntésekbe soha ne bocsátkozzék, hanem a dogmatikus és egyházi kérdéseket az illető felekezet hierarchiájának kell átengednie. A legújabb időben az ellenzék bizonyos közéletet mutat a metropolitákhoz, amit a metropoliták a maguk részéről a legnagyobb barátsággal fogadnak. Az eredményt azonban még nem ismeri, mert a metropoliták ezen kérdésben önállóan járnak el és a kormánynek csak akkor kell beleszólni, ha az állami felügyeleti jog gyakorlásáról leand szó.

Ami a mohamedán petíciókat illeti, ugy a legutóbbi időben Mostárból jött egy panaszirat a felséghez és egy statumottervezet a kormányhoz; de még e kérdésben a lefelsőbb elhatározás nem következett be úgy, hogy ő e tekintetben nem tehet közléseket. El kell ismernie, hogy egy idő óta a felekezetek közt bizonyos elhidegülés tapasztalható, mert az orthodoxok szerb voltak jobban hangsúlyozták s ezért a katolikusok jobban előtérbe szorították horvát mivoltukat. A kormány mind a két felekezettel szemben egyformán igazságosan jár el és nem engedheti meg, hogy a kisebbség érdekei a többség által háttérbe szoríttassanak.

Ugron Gábor kifogásolja, hogy Bosznia és Hercegovina osztrák szellemben kormányoztatik és hogy mind újabb és újabb kötelekkel tűzik az osztrák tartományokhoz. Emlékeztet arra, hogy Boszniát a magyar királyok hódították meg és a magyar királyi koronázási esküjében is fenntartatik Magyarország 'oga Boszniára, amely annak idején fel fog éledni. Igen jó volna Bosznia nevelésében azt felemlíteni, hogy Bosznia legfrissebb korszakát a magyar uralom alatt élte. Fel, hogy a mai szellem Bosznia végleges helyzetét illetőleg prejuciumot fog teremteni.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter meg egyzi, hogy a fivetett kérdésre ő nem illetékes választ adni és hogy a jövő dolgában sem nyilatkozhatik. Különben nem érti, hogy miképpen vehetik szemére, hogy ő osztrák szellemben kormányoz Boszniában. Ő nem kormányoz sem osztrák szellemben sem magyarban, hanem tisztán csak bosnyák szellemben és véleménye szerint ez felel is legjobban meg a mostani helyzetnek.

Ezek után előadó indítványa értelmében a közös pénzügyminiszternek Bosznia kormányzatáért az albizottság bizalmát és elismerését fejezi ki.

A bizottság ezután a közös hivataloknál tényleges alkalmazásban lévő tisztviselők és szolgák illetményeinek rendezését tárgyalta.

Ugron Gábor kifejti, hogy itt fizetésemelésről lévén szó, ez az előterjesztés a két állam budget-jogát illeti és mint ilyen az országgyűlés elé tartozik. Erre hosszabb vita indult meg, amelyben Kállay Béni, Széll Kálmán miniszterelnök, gróf Apponyi Albert, gróf Tisza István, Pulszky Ágost és Tisza Kálmán vettek részt és amelynek eredményeképp határozatba ment, hogy miután a tisztviselők fizetésének megállapítása, emelése és csökkentése egyszerű budgetkérdés, ez az előterjesztés is a delegáció hatáskörébe tartozik és hogy a mellékelt emlékirat tekintetében, amely a közös kormány részéről úgy is visszavontnak tekintendő, intézkedés szükségére nem forog fenn.

Az egyesült négy albizottság ülése után Szilágyi Dezso elnöklésével a hadügyi albizottság tartott ülést, amelyben hitelszavakkal a Münnich Aurél előadó által betervezett jelentést.

Az osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció ma délelőtt 10 órakor folytatta tárgyalását.

Oppenheimer a tisztí fizetések mostani fölemelését éppenséggel nem tartja elegendőnek és azt hiszi, hogy a fizetések újabb emeléséhez nemcsak a delegáció, hanem a lakosság is hozzájárulna.

Leomsh kifejti, hogy ő a külügyi, a hadügyi és a Magyarországgal való közösügyi kérdésekben ugyanolyan állásponton áll, melyet Magyarországon azon pártok hangoztatnak, amelyek a real-uniónak perszonál-unióvá átalakítását és a dualizmusnak felbontását óhajtják. Ő tökéletesen egyetért azzal a határozattal, jassalatt, amelyet a magyar országgyűlésen beterveztettek, amely azt követeli, hogy a közösügyi és intézmények függesztessenek fel és a hadsereg, valamint a külső képviselet érdekében a két állam saját törvényes hatáskörében gondoskodjék. Miután pedig a 32 év óta fennálló közöségi bizonyos gazdasági közös állapotokat teremti, az osztrák képviselőház és a magyar országgyűlés lépjen érintkezésbe, hogy ők mint szabad nemzetek megállapítsák azt a módot, mely szerint mint független államok jövőben a közös érdekeket és a kölcsönös védelmet hathatósabban, mint eddig, biztosítsák.

Szólo ezután a német néppártok álláspontját jellemezte a hadügyi kérdésekkel és a tegnap felhozott 'zde-ügygel szemben. A zde-kérdésnél a magyarok azt képzélik, hogy ha már minden meg van engedve Csehországban, hogy a polgári hatóságoknál jogát kiki a lefőbb fórumig cseh nyelven keresheti és találja, ha a cseh ujoncknak és tartalékosoknak meg van engedve, hogy anyanyelvüket szolgálatban használhassák, akkor ilyen joggal a magyarok is élhetnek. De valamint zde-kérdés a csehek részéről a német-ség és az osztrák uralkodóház ellen van irányítva, éppúgy a jelen kérdés is a dualizmus és az osztrákok ellen irányul. A nem magyar népek állami hűsége sokkal magasabban áll és ezért, ha a zde és a jelen kérdésben a hadügyminiszter erőlyes álláspontot foglalna el, akkor ezek a kérdések csakhamar letűnnének a napirendről. Majd szóba hozza az egyes ezredek folytonos áthelyezését és óhajti, hogy az osztrák ezredek ne tényszerűen át Magyarországra. Beszél ezután a polgári és a katonai hatóságok egymás közti viszonyáról és különféle speciális óhajta-

a látvány szöveten, vagy odavetett élő eleven virág...

Egy lengő haju, félénken mosolygó nimfa suhan előre e virágos lény mellett: pufók arcu zephyr száll utána a lombozat közül s nyul a derekához. A mellette levő fák véle együtt szinte féltékenyen hajolnak előre, mintha gallykarjaikkal ők is át akarnák ölelni a menekülő leányt... Mily duzzadtak a zephyr ocaí, mily teli tödövel fuja világga a szellő, Csupa szellő, csupa április ez a kép s tán ez a bájos tavaszi mozgalom az, ami olyan örökrissen tartja meg a halhatatlanságnak a „Primaverát“...

Botticelli nagy barátja és pártfogója Lorenzo de'Medici számára festette meg „Tavaszt“ s neki csinálta Uffizi-beli „Vénus születését“ és „Pallas“-át is. Oh de gyöngéd és bájos ez a kagylóban ringó Vénus! De nem a diadalmas szépségű pogány istennő az, hanem egy csodálkozó szemű, szégyenlős leány, aki szinte naiv eszékléssel néz ránk, hogy meg ne szóljuk, amiért olyan ruhátlanul áll előttünk. Olyan Aphrodité ez, aki időközben keresztényenné lett s bűnbánóban megtért. Mialatt kagylója mint valami gyermekhajó száll az aranyfüves part felé, a lég negédes istenei ölelkezve csapongnak körülötte. Csupa szellő e képe is, sőt Botticelli naiv merész-ségében annyira megy itt, hogy megfesti a lát-hatatlant, a sze-et: megfesti a zephyr esu-esorított szájából kitóduló légáramot... Hát Pallas? Ő sem a hatalmas pogány istennő többé, hanem egy szelid keresztényen leány, ki madon-násan hajtja félre a fejét s szerelmes évróddal fogja a legyőzött centaur üstökét.

A Renaissance legbájosabb pillanata ez, midőn a keresztényen hagyományok s az ébredő pogány görög szellem olyan fenségesen egyesül-nek a világot betöltő tavaszi életörömben. A kö-zépkor vallása csak ájtatos emlék már, de az

antik szellem még nem diadalmaskodott egészen s azok, akik harminc év mulva olyan nagy ellenségek lesznek, most még testvéríen ölelkez-nek az újajszületés egyetemes boldogságában. A lélek még keresztényen, de a test már az antik formatökély pogányságában pompázik. Csudás vegyülék, nemde? Nos, a keresztényen szelid-ségnek s a görög szépnak a gyermeke a Botticelli bájos gyöngédsége... De ha, amint láttuk, Vénusai kereszténynek, — vajjon milyenek voltaképp az ő, tán mindeneknél kedveltebb Madonnái? Gyermekeken kedvesek, szenvedően gyöngédek, — de kissé pogányok... Nem a Giotto vagy a Beato Angelico testet megveő szent asszonyai ezek. Tuláságosan és földien kedvesek ők erre... Bármilyen áhitattal pillantanak is évród Jézus-kájukra, érezzük, hogy tudják ők, hogy szépek... És nem anyák e Madonnák, — Botticelli nem tudott asszonyt festeni. Leányok ők, akik mintha szűgyenlenek, hogy anyáknak nézik ő-et, — az antik formatökély pogány szelleme szégyenke-zik bennük... Nem szentképek ezek, — tul-kedves a földi életöröm bennük arra, hogy feláldozhatnák a mennyel ösméretlen boldogsá-gért. Az igazi csudatévő szentképek többnyire rossz festmények, mondá egyszer valami eszthé-tikus, — nos a Botticelli Madonnái pedig remek-művek, olyan kimondhatatlanul szépek, hogy biz-ton megtérítenek bennünket, ha nem is a ke-reszténységnek, de a költészet mindennel közös örök vallásának.

Es ahogy most összegezem művészetét: szelid farandolásban lejtene el előttem a Botticelli szűiesen komoly és olyan végtelenül szelid leányai. Iskolás fontoskodással nem kérdem többé, keresztényen Vénusok-e vagy pogány Madonnák: azok, amik, — az életöröm, a gyöngédség gé-niuszai. Egy nagy család, melynek tagjai mind hasonlítanak egymáshoz. Csupa leány és mind

szőke, abból a hű hamvasszőke fajtából... Botticelli tudtommal sohse festett mást, — tán épp azért, mert Olaszországban olyan ritka a szőke s ennél fogva egészen kivételes jelentő-sége van. De ki volt e bájos tündérek atyja? Ott áll ő maga a „Mágusok adorációja“ című képének a sarkában a Medici család tagjai közt, Pico della Miran-dola és Poliziano oldalán. Egy borotvált képű, szelid arcú szép fiatal ember, kinek homlokát hullá-mos szőke haj árnyékolja be. Tulajdon olyan szőke, a milyennek leányait szerette festeni, sőt kedvesen durcás ajkajban is Vénusai és Madon-nái szájjára ismerik... Vasari írja róla, hogy szeretetreméltó, tréfás ember volt, egy életvidor poéta, ki mikor Rómában IV. Sixtusnak dolgo-zott, sohse tudott szabadulni az adósságtól. Udvari ember és igazi udvari festő volt: a leg-eszményebb művészfejedelemlnek, Lorenzo il Mag-nifico-nak az alattvalója és barátja. Az új világ legszebb korának legszebb pillanatában élt, akkor, mikor a XV. század legnagyobb költője, aki nem volt más, mint maga Lorenzo, „Mars és Vénus“-át és „Szerelmes erdeit“ olvasta fel barátainak, — mikor a platói akadémiában Ficino és Landino az alexandriai zsidó és arisz-totelesi bölcsészeteket összegezték, — mikor Pico della Mirandola kilencszáz tételt szegezett ki a Vatikán kapujára s hitva ki a világ minden tudósait, hogy megvédje az „emberi méltóságot“... Csudás kor volt az, melynek költői és tudói len-dületet csak művészi ihlettségre multa felül. Hisz tudják, hogy mikor Nanni Grosso az ispo-tályban haldokolt és az utolsó szentségfelvéte-lekora egy művészietlen feszületet nyomtat a kezébe, felháborodva szakította félbe a szertartást s küldött a Donatello feszületéért, hogy annak a szemléletében legalább boldogan halhasson meg... Mikor Fra Filippo Lippi szerzetesi fogadalma da-cára egymás után szökteti meg az apácákat s a kolostor ablakain át ugrál ki, hogy kedveseivel mehessen, a nagy Medici nem haragszik meg,

sokat hoz elő az ügyre nézve. Majd a nemzetiségi viszonyokról szól s hangsúlyozza azt, hogy mikor a románok memorandum olyan nagy port felvert, akkor számos román nemzetiségi tisztet áthelyeztek nem román ezredbe, a nélkül, hogy ennek okát adták volna. Ami pedig a német néppártnak a hadügyi budget tekintetében elfoglalt álláspontját illeti, kijelenti, hogy ők ezt az elterjesztést költségvetési csupán csak azon fenntartással szavazzák meg, hogy a német jelleg a jövőben nagy élességgel legyen feltüntetve a hadseregben és ebben a belső politika semmiféle változtatást ne idézzen elő.

Ochrymowicz a tisztí fizetések fölemelésével foglalkozik s a lengyelek nevében megszavazza a költségvetést.

Kessmann keresztény-szocialista foglalkozik a katonatisztok helyzetével és különösen a katonai tisztviselőkkel. A fizetés fölemelése ellen nem foglal állást, de óhajtja, hogy a kormány nyilatkozzék: mi igaz több budapesti lapnak azon híréből, hogy az újonctulakat föl akarják emelni? Erre nézve határozott fölvilágosítást kér.

Sokolowsky a lebontási reverzeket hozza szóba, erre vonatkozólag reformokat sürget, mert a fennálló rendelkezések nem felelnek meg a viszonyoknak.

Kontzi utal azokra a súlyos helyzetekre, amelyekben a parasztok vannak a katonasággal szemben. Ezek a terhek oly nyomasztóak, hogy óhajtandó volna a szolgálati időnek két évre való leszállítása vagy legalább is a harmadik év szolgálatának könnyebbé tétele; sürgeti a legénység anyagi helyzetének javítását s főleg az élelmezést.

Funke főleg a cseh szónokokkal polemizál és tagadja, hogy a zde-kérdés mélyebb hullámokat vert volna a monarchiában. Ez csak akkor kezdett válságossá válni, mikor az intelligens elemek jöttek összeültözésbe a rendelettel. Ott, ahol felelőkönyvségből történt megsértése a rendeletnek, nem történt büntetés, csakis ott, ahol készkarva történt a rendelet megsértése. Helyteleníti azt, hogy a csehek a nyelvrendeletek miatt a hadügyi kormányzatot teszik felelőssé, holott ez tisztán belügyi kérdés, amelynek elintézése más fórum elé tartozik. Hangsúlyozza, hogy a hadsereget magas színvonalon kell tartani. Figyelemzteti Radetzky szavaira: In deinem Lager ist Oesterreich. Végül határozati javaslatot nyújt be, mely szerint utasítsák a kormányt, hogy a vezérkari térképeken előforduló helységnevek elcsehsítése ellen foglaljan állást és állítsa vissza a helységnevek teljes németiséget.

Dr. Pacak polemizál Funkeval és kijelenti, hogy a vezérkari térképeken éppen ellenkezőleg a régi cseh helységneveket németesítik el.

Schneider polemizál Stranskynak tegnapi beszédével, kijelenti, hogy az ő beszédének nem kell semmi fontosságot tulajdonítani, mert Stransky szidó.

Elnök e kifejezésért szónokot rendreutasítja.

Pergelt pártolja Funke határozati javaslatát s a vezérkari kártyákból kimutatja, hogy a helységneveket elcsehsítik.

Kaftán polemizál Funkéval és Pergelttel és azt mondja, hogy éppen az a helytelen, hogy a vezérkari kártyákra csak németül írják a helységneveket, úgy hogy sokszor a tiszt nem tud a kártyák után eligazodni, mert a kártyákon feltüntetett helységnevek teljesen kimentek a gyakorlatból.

Ezzel a vitát befejezték.

Krieghammer hadügyminiszter szólal fel és kijelenti, hogy a katonatiszti fizetések fölemelésére okvetlenül szükség volt, már a hadsereg tekintélyére való tekintettel is. Sehol Európában nincs oly inkubiz jellege a hadseregnek, mint az osztrák-magyar

hadseregé, sehol nincs oly társadalmi hivatása, mint a mi hadseregünknek. Azok a panaszok, amelyek a hadsereg ellen fölmerültek, azok nem a hadsereg köréből valók, mert ha ez így volna, akkor sokkal helyesebben tennék a panasztevők, ha kilépnének a hadseregből. A hadsereg úgy a társadalmi, mint a védelmi téren magas színvonalán áll hivatásának. Ami az ellenőrzési szemléken előfordult eseteket illeti, ismételtlen kijelenti, hogy ezekben semmiféle politikai üldözés nincs. Ő más, nem is Hierrel való jelentkezéseknek azelőtt nem tulajdonított semmiféle fontosságot, csak mikor azok tüntetésszerűen merültek föl, akkor gyakorolt nagyobb befolyást a jelentkezésekre. A katonák utasították, hogy azon a nyelven, amelyen három évig tettek szolgálatot, kell jelentkezniük.

Dr. Pacak: Erre vonatkozólag nincs semmi törvényes intézkedés!

Krieghammer hadügyminiszter: A véderőtörvény törvényes intézkedés, az pedig azt írja elő, hogy a hadsereg nyelve a német. A miniszter kijelenti, hogy örömmel tölti el az a tudat, hogy tavaly a baloldaltól, az idén pedig a jobboldaltól intéztek ellene támadást a hadsereg politikai magatartása miatt. Ez fényesen igazolja azt, hogy a hadsereg vezetése teljesen pártatlanul történik s olyan szikla ez, amelyen minden politikai hullám szétfőrt. A hadsereg minden politikai és nemzeti küzdelemtől távol tartja magát és nem fogja tűrni a jövőben sem, hogy a hadsereg bármilyen politikai állásfoglalásban részt vegyen. Hogy az ellenőrzési szemléken felmerült konfliktusok tisztán politikai agitációra vezethetők vissza, mutatja az is, hogy Magyarországon eziránt semmiféle mozgalom nem volt felbreszthető. Így lemeitli a hadügyminiszter, hogy Budapesten egy eset sem fordult elő, a mi katonai beavatkozásra szolgálatot volna alkalmas. A hadügyminiszter beszéde folyamán védelmébe veszi a felhangzott támadásokkal szemben a katonai bíróságokat, amelyeknek tagjai igen tiszteletreméltó uriemberek és szigorúan a törvény betűihez alkalmazkodnak, gyakran felebbvalóik kívánsága ellenére is. Ez tehát azt mutatja, hogy a katonai bírák pártatlanul és igazságosan kezelik a törvényt. A hadügyminiszter még az újonctulák felmérésére nézve megjegyzi, hogy fenntartja e tárgyban a magyar delegációban elmondott nézetét.

A katonai büntető eljárás illetőleg a miniszter kiemeli, hogy az már elkészült. Az ügy az illető bizottság egyik tagjának megbetegedése következtében késedelmet szenvedett. A katonai büntetőeljárás alapelvei a következők: *Vádelv, szóbeliség, nyilvánosság és közvetlenség.*

A katonák állítólagos tömeges öngyilkosságaira vonatkozó panaszokra áttérve, a miniszter konstatálja, hogy a mult évben csak 17 öngyilkosság fordult elő. Beszéde további folyamán a miniszter kijelenti, hogy egyetlen lappal sem áll összeköttetésben és egyetlen lapot sem használ fel organumának. Ezután a vita folyamán felhozott egyes kívánságokkal foglalkozott.

A bizottság a hadsereg rendes szükségletét **Funke** és **Rizzig** képviselők határozati javaslatával együtt, melyek a felhőzöz lövések céljaira olcsón átengedendő löporra vonatkoznak, elfogadta, mire az ülés véget ért. A legközelebbi ülés pénteken lesz.

KÜLFÖLD.

A háború.

Budapest, január 10.

Londonban is konstatálják, még pedig meglehetősen kedvetlenül, hogy a harcokról semmi újabb hír sem érkezik, vagyis, mint ők mondják: a harcéri hírszolgálatban még egyre tart a szűnet. A harcéri tudósítók mélyesen hallgatnak Ladysmithről. Buller helyzetéről sem hallatszik semmi. Csak a frere táborból érkezett egy távirat, amely szerint a boeroktól megtámadott Caesar's Camp a legjobban előretolt hadállás, amelyet a ladysmithi angol helyőrség tart. Három mérföldnyire van a várostól délre és taktikai fontosságát annak a körülménynek köszöni, hogy a város felé huzódó hosszú dombláncot dominálja.

Molteno, január 10.

A mult éjjel egy *Sterkstromból* tett nagyobb kémszemlén megdudták, hogy a boerok Stormberget nagy csapatokkal tartják megszállva. Egyidejűleg sikerült Moltenoból nagy mennyiségű eleséget elszállítani.

London, január 10.

Fokvárosból jelentik, hogy ott mára várják *Roberts* tábornagy megérkezését.

Brüsszel, január 10.

Lorenz-Marquez felül jelentik: A Bloemfonteinben megjelenő *Friend* szerint a szövetséges boer államoknak már hetven ezer emberük van fegyverben. Lövőszér őt esztendőre van elegendő, nem is említi, hogy Pretóriában folyton gyártanak újat; különösen sok ágyugolyót üntönek. Az angolok a Fokföldön már teljesen kimerítették újoncokozási anyagukat és most a szénbányák fekete munkáit, a cukorültetvények kínai kuljait sorozzák be, sőt teljesen vad transzei kaffereket is toborzanak állítólag a táborban szükséges földmunkára. Az egész Fokföldön *örös izgalom okoz a kafferek fölfegyverzése.*

London, január 10.

A *Morning Post* a ladysmithi események után is nagyon sötétnek találja a helyzetet. Ezt írja: A folytonos siker megkettőzte a boer hadsereg harci erejét. Két hónappal ezelőtt még képtelen volt a boer hadsereg oly támadásra, amilyent szombaton végrehajtott. Ezt a hadsereget nem fogják összezúzni olyan rendszabályok, amilyeneket a mostani kormány kivesz. Szaporodnak annak bizonyítékai, hogy nem csak az általános hadvezetés volt bizonyos fokig hibás, melyért a kormány felelős föltétlenül és amely a szerb kormány ezernyelőszáználvalan-ötödiki és a francia kormány ezernyelőszázhetvenedik hibáira emlékeztet, hanem a tábornokok és csapatok taktikai és stratégiai kiképzése is elégtelen. Itt az ideje, hogy a nemzet talpra álljon és oly vezéreket keressen, akik vezérelni tudnak és kiknek a birodalom segédforrásait rendelkezésükre lehet bocsátani. Más uton nem lehet sikert elérni soha. Ez a mostani helyzet nem fog változni akkor sem, ha White minden boer támadást visszaver, vagy ha kiküldi is visszavonulása útját a Tugela felé.

London, január 10.

Fokvárosból jelentik, hogy *Methuen* seregében a demoralizáció több jele mutatkozik. A hadbíró naponta ítélkezik. *Methuen* lord maga is nagyon levert. Azt hiszik, hogy *Yule* tábornok sorsa vár rá, akit tudvalevőleg visszahívtak a harcokról.

(Kurumán elfoglalása.)

London, január 10.

Kurumán becsuána város boer jelentések szerint új napján a boerok kezébe esett. A boerok elfoglalt a becsuána angol rezident, *Sir Hiliardot*, feleségét, öcsét, meg három századost, nyolc hadnagyot és százhusz katonát és heiven kaffer rendőrt. Ezenkívül elvettek az angoloktól négy könnyű ágyut.

(Hajó-kobzások.)

London, január 10.

A Reuter-ügynökségnek jelentik *Adenből* tegnapi kelettel:

A zár alól már föloldott *General* postagőzös ma este folytatja útját. A hajón vegyi szerek és vastengelyeken kívül semmit sem találtak. Egy osztrák *Lloyd-gőzös*, amelynek nevét a távirat nem közli, lisztet találtak, amelyről azt hiszik, hogy Transvaalnak van szánya. A lisztet a kobozó-bizottság döntéséig visszatartják.

London, január 10.

A *Standard*nak jelentik Durbanból 7-iki kelettel: A *Bundesrath* rakományát kirkáltak, de gyanus dolgot eddig nem találtak.

Berlin, január 10.

A *Wolff-ügynökség*nek jelentik Londonból: Az angol hatóságok szabadság bocsátották a *Herzog* nevű birodalmi postagőzöst.

Brüsszel, január 10.

A Vörös-Kereszt-egyesület igazgató választmánya tegnap a hadügyminisztériumban a *Herzog* nevű német postagőzösről lévő egészségügyi osztály helyzetéről tanácskozott. A választmány azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy nem lenne-e tanácsos az ambulancia belga tagjai érdekében gyorsan közbenjárni. A belga kormány kétségeltlenül megadja a választmányának a szükséges felhatalmazást, hogy a csapat belga tagjai mihamarabb a Vörös-Kereszt hivatalos oltalma alatt legyenek. Remélik, hogy ezzel a közbelépéssel jóváteszik azt a vigyázatlanságot, amelyet a vállalkozás rendezői elkövettek. A választmány hivatalosan kimondta, hogy azok a nemzetközi önkéntesek, akikből ez az ambulancia alakult, nem tartoznak a Vörös-Kereszt közbiztonságába és táviratot intézett a londoni külügyminisztériumhoz, amelyben tiltakozik a *Herzog* elfoglalása ellen és a genfi egyezmény alapján az ambulancia tagjainak szabadon bocsátását kéri.

Bécs, január 10.

Ma híre terjedt, hogy az angolok feltartóztattak egy osztrák *Lloyd-gőzöst*, amely Adenbe lisztet vitt, hogy azt a *Herzog* a Delagoa-öbölbe szállítsa. Az osztrák *Lloyd-társaságnak* egyáltalán nincs hajójárata Kelet-Afrika felé, tehát szó sem lehet róla, hogy valamelyik gőzöst feltartóztatták volna az angolok.

(Balfour újabb nyilatkozata.)

London, január 10.

Balfour, a kincstár első lordja, a manchesteri választók éves gyűlésén beszédet mondott, amelyben helytelen ráfogásnak és rágalomnak nyilvánította azt az állítást, hogy Angliának Dél-Afrikában való magatartását az a vágy vezérli, hogy Nagy-Britanniát gazdag területekkel nagybirtokos. Anglia nem remélhet hasznat ebből a háborúból, amely nagy költsé-

rája, hanem mosolyogva bocsát meg neki, mondván: „a nagy lángelmék isteni esszenciák, nem pedig igavonó barmok...” Ilyen lelkes levegőben, ilyen periklesi napfényben élt, működött és lett nagygyá *Sandro Botticelli*. A quattrocento embereihez képest nemcsak festő volt, hanem költő, éremmetsző s mozaikművész is — sőt tevékenysége még a butordisított *intarsia* munkáira is kiterjedt. Hisz ő csinálta az urbinói palota híres ajtóit is... Kétféle rajzoló volt s Vasari állítása szerint mindenki az ő vázlatkönyve után kapkodott. *Lorenzo* elhalmozta őt megrendeléseivel. E megrendelések néha fureskák lehettek, mert hisz a krónika feljegyzi, hogy a híres összeesküvés után Firenze zsarnoka a szelíd *Botticellit* bizta meg azzal, hogy a Palazzo Vecchio ablakaiból kiakasztott Pazzi-kat lefesse...

... Nos és most négyszáz év múlva a művészet világvaditánának egy hulláma ismét felvetette őt, ma ismét és ezúttal tán örök időkre halhatatlan *Sandro Botticelli*. Kedvesen fecsegett angol és amerikai leányok tolongnak „*Primaverájára*” előtt; neve és dicsérete ajkaiakon a szolozmaszent-ségével hangzik. Mindenki tud késő dicsőségéről, csak ő maga nem, ő, aki oly ifjú kedvességgel áll a Mágusok képének sarkában s néz a szemlélőre, előre a messze jövőbe... Higgyék meg, olyan szomorú a gondolat, oly bánatos valami van abban, hogy épp az, a kit tán legjobban érdekelne, sohse tudhat a maga halhatatlanságáról! Ha valakinek, úgy a Gyöngvesség e nagy mesterének kívánnánk, hogy ma közöttünk lehetne és velünk együtt nézhetné ezt a *Primaverát*, melyben oly szelős áprilisi bájjal festette meg a maga zsenijének az allegóriáját: a Renaissance mosolygó tavaszát.

geket okoz, mert még a költségeknek is felette áll az emberélet, amely nem vásárolható pénzért. Reméli, hogy a jövő évi gyűlésen kivívott győzelmekről, az egész Dél-Afrikában helyreállított békéről és egyenjogúságról fog beszélni.

A Times mai vezércikkében ismét kritizálja Balfournak a kormány magatartásáról mondott beszédét s azt mondja, hogy az országra nézve jobb lenne, ha a kabinet nyíltan beismerné, hogy hibát követett el.

(Béke-közvetítés.)

Páris, január 10.

A Petit Bleu közlése szerint a belga király a napokban közbenjárt az angol királynőnél a dél-afrikai vérontás megszüntetése céljából. A király lépése sikertelen volt, mert Viktória királynő ke-
reken elutasította a belga királyt.

HIREK.

Budapest, január 10.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzüsszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatassanak feltüntetni.

— **Személyi hír.** Frigyes főherceg és neje, valamint leányai Mária Krisztina, Mária Anna és Mária Henriette főhercegnők ma délután fél ötkor visszatartak Pozsonyba.

— **Egy főherceg születésnapja.** Rainer főherceg holnap 43. születés napja alkalmából már ma számos üdvözlöt kapott, többek közt az uralkodó család tagjaitól. A kitett ívet aláírták az udvari méltóságok, az osztrák kabinet tagjai és még számosan.

— **Jenő főherceg.** Jenő főherceg állapotában a javulás egyre tart. Láza már nincs. A palotában kitett ívre többek közt Eulenburg herceg német nagykövet és Aguerra spanyol nagykövet írták fel neveiket.

— **Milán király Budapesten.** Milán szerb exkirály Szent-Ivánról, gróf Zichy Jenő birtokáról, ahol egy hétig vadászott, tegnap Budapestre érkezett és a Royal fogadóba szállt. Milán király gróf Zichy Jenő, báró Atzl Béla és Barlovics György budapesti főkonzul társaságában tegnap és ma a nemzeti kaszinóban tett látogatást és tegnap este végignézte az opera előadását. Milán holnap éjjel a keleti expresszonnal utazik vissza Belgrádba. Ma délelőtt gróf Zichy Jenő kíséretében egy óra hosszat a Műcsarnokban időzött. Nehányszor kijelentette, hogy a tényleg igen tetszik neki. Mielőtt elment, megvásárolt egy Neogrady-képet.

— **Ebéd a külügyminiszternél.** Gróf Goluchowski külügyminiszter és neje ma harmincegyedik terítéki delegációs ebédet adtak. Ott voltak: Gróf Szápáry Gyula és gróf Vetter, a delegációk elnökei, Széll Kálmán miniszterelnök, lovag Wittek, az osztrák miniszterelnök elnöke, gróf Andrássy Tivadar, gróf Apponyi Albert, gróf Esterházy Mihály, Falk Miksa, Francisci, báró Harkányi, Kristóffy, gróf Nákó, Rakovszky István, gróf Tisza István, Ugron Gábor, báró Wodiáner és gróf Zichy János magyar delegátusok, Bulat, Ferjanec, Funke, lovag Gorayski, báró Helfert, Jedrzejowicz, Kathrein, Mettal, Popowski, Kuss és báró Welterskirchen osztrák delegátusok; továbbá báró Zwiedinek követ, gróf Szécsen, Röckenhausen, Horowitz, Dóczy osztályfőnökök, Jettel udvari tanácsos, Mérey követségi tanácsos és gróf Szápáry Tibor udvari fogalmazó.

— **Apa, doktor, altengernagy egyszerre.** Henrik porosz hercegnek jó napja volt a mai. A feleségének az éjjel fia született, már a harmadik fia. A charlottenburgi műszaki iskola tisztelete felől mérnök-doktor diplomát küldött neki s ma jelent meg a magyar és az osztrák hivatalos lapokban az a megbecsülés is, amiben a mi királyunk részesítette. Altengernaggyá nevezte ki. Az egészben a legfontosabb azonban valószínűleg a fiú. A harmadik fiú.

— **Gróf Apponyi Lajos anyósa.** Gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagya a porosz szülészai Dobrauba utazott, a hol anyósa Scherr-Thoss Olga grófnő súlyos betegen fekszik. A gróf addig Dobrauban marad, míg változás nem áll be beteg

anyósa állapotában. Erre való tekintettel lemondott delegációs tagságáról és helyette Laszkáry Gyula póttagot hívták be.

— **A művész.** Amerikából olykor igazán érkezők olyan hírek, amin csodálkozik az ember. De hogy ez a kis mindennapos történet hogy szolgált rá a táviróra, azt bajos megérteni. New York egyik legnépesebb utcáján egy ember rálött a gyermekére, aztán a feleségére s mikor gyilkos szándéka nem sikerült, önmagát lötte agyon. A rendőrség kihallgatta az öngyilkos feleségét, aki így mondta el a férje tragédiáját: — Művész volt és nem volt kenyere.

Ez csak nem ujdonság.

— **Lenhossek Mihály reformjai.** Lenhossek Mihály, az orvosegyetem új tanára ma vézlatosan kifejtette programját egy budapesti újságról előtt. A külföldön fiatal kora dacára nagy tudományos hírnévnek örvendő tudós reformokat óhajtott megvalósítani. E reformok közül a legfontosabb az orvostanhallgatók gyakorlati kiképzése a bonctan studiumában, amelyre a német egyetemeken nagy súlyt fektetnek. Ebben van — mint mondja — az orvostudomány erkölcsi és tudományos alapja lerakva. A sebeszek nap-nap után minden műtétnél szemben találják magukat az anatómiával és bizony sok esetben az operáció nem egyéb, mint gondos anatómiai gyakorlat. Az orvosi szak minden ága megköveteli a bonctan feltöltött tudását, mert például a belgyógyászat tanára ugyancsak hiába magyarázza az anatómiában járatlan hallgatónak a különféle kóralakokat. A bonctan tanára támaszkodik az orvosegyetem minden professzora akkor, midőn a hallgatók kiképzésének munkáját végzi. Eppen ezért kell és mint Lenhossek mondja, éppen ezért rajta lesz, hogy az orvostanhallgatók első egyetemi évüknek legnagyobb részét a boncteremben töltsék, ahol egyedül a gyakorlati tanítás nyer alkalmazást. Az előadások csak pótlói lesznek a gyakorlatoknak, úgy, hogy a hallgató már ösmerős fogalmakkal találkozik az elméleti előadás kapcsán. Így kapcsolódik a praktikus a theoretikussal, amelynek az eredménye bizonyára az lesz, hogy az a kicsiny százaléka is elvész a proletár orvosoknak, mely a tanárok legjobb igyekezte dacára is kikerült az orvosegyetem falai közül. A reformok második már inkább a tudományos világot érinti. A német egyetemeken az egyetemen az orvosnövendékek; a páratlan szépségű muzeumokban csak egy tolonganak a hallgatók, kedvet, lelkesedést merítve ebből pályájukhoz és bátorságot hasonlóak alkotásához. A mi egyetemeink — sajnos — az építkezés régi formáiban vannak még, kivéve azon csekély néhányat, amely kezd kibontakozni ósdi formájából. Ezek között van a bonctan gyönyörű, hatalmas palotája, amely kiválóan alkalmas berendezésével bizonyára mód nyújthat a hallgatóknak a muzeum naponkénti meglátogatására. Lenhossek professzor azon igyekezik, hogy ez lehetővé tétessék, hogy így sz a cél, amelyet maga előtűzött akkor, midőn a katedrát elfoglalta, ez uton is megközelíthetőség.

— **Kilenc lánynak már lesz hozomány.** A főváros két alapítványt kezel, a Gizella és a Mária Valéria-alapot, amelyeknek a kamataiból szegény, becsületlen lányok ezer-ezer korona hozományt kapnak. Az idén kilenc lány kerül sorra. Aki érzi, hogy vannak érdemei a hozományra s tizennyolc évesnél idősebb, az február tizenötödikéig pályázhatik a pénzeszkére.

— **Abbazia a'att üres a föld.** Abbaiban nagy a rémület. A katonai gyógyház és több villa alatt óriási üregeket találtak a földben. Valami olyas eszt ez is, mint a mi várbeli barlangunk, amibe tavaly a lovával együtt beleesett egy huszár. Az üdülőhely tulajdonosa két francia mérnököt bízott meg azzal, hogy a telep alatt vizsgálják meg a talajt s mondják meg, hogy az üregek miatt lehet-e valami veszedelemről tartani.

— **A tulicított Marconi.** A pennsylvániai Western University egy Fesenden nevű tanára, s asszisztense Kinter most olyan találmányon dolgozik, amely a maga nemében sokkal külön, mint a Marconi-féle drótnélküli telegráf. A Fesenden-féle drótnélküli táviró éppen kétszereszer érzékenyebb, mint Marconi találmánya. Marconinak eddig csak aránylag kisebb távolságokra sikerült drót nélküli telegráfjait, az új találmánnyal azonban Amerikából Európába is lehet táviratokat küldeni. A feltalálók már munkájuk végéhez értek, de addig nem mutatják be a nyilvánosság előtt, amíg szabadalmat nem kapnak rá.

— **Hajszá Lavedan ellen.** Eppen most, hogy Budapest szecesszió névre keresztelt darabját adják, Párisban nagy hajszá indult Henri Lavedan ellen. Lavedan már évekel ezelőtt teljesen az újságírássra és az irodalomra adta magát, elhagyta neve elől a grófi címet s egyszerűsödve alaposan szakított az energált párisi főurakkal. Darabokban, regényekben, cikkeiben egyszerre szult. szatirizálta őket. Budapesten

most adott darabjait tavaly erősen megtámadták Párisban. Egy kisebb színházban játszották, s Lavedan a színlapra odanyomatta, hogy: *a francia akadémia tagja*. Az akadémikusok azt mondták, hogy ez nem egyezik meg egy akadémikus méltóságával. Ki akarták üldözni az akadémiából. Lavedan keményen visszavágott, mire az akadémia elhallgatott. A mult héten emléksbeszédet tartott az akadémiában elődje, Meilhac fölött. Ebben az emléksbeszédben az ősi tradíciótól teljesen eltérőleg alaposan lekritizálta Meilhacot, *al-Dumasnak* nevezte. Most megint nagy hajszát indítottak ellene. A Figaro vezércikkben foglalkozik a merész akadémikus ügyével, s közli Bourget, Boissier, Sardou, Claretie és több kitűnő író elítélő nyilatkozatát Lavedan beszédéről.

— **Az Esterházyak póre.** Ismeretes dolog, hogy a Dreyfus-pörben szomorú nevezetességre vergődött Walsin-Esterházy őrnagy szereplése következtében a magyar Esterházy grófok nevében panasza ment a francia bírósághoz az Esterházy-név, grófi rang és címer bitolása miatt. A panasza egyenesen Walsin-Esterházy őrnagy és rokona Esterházy Keresztély ellen irányult, aki grófi címet is visel. Az érdekes ügyben ma tartották meg a tárgyalást Párisban. A panaszos felt Décorry ügyvéd, Esterházy Keresztélyt pedig Herbert ügyvéd képviselte. Walsin-Esterházy nem képviseltette magát. A tárgyalásról tudósítónk a következőket táviratozza:

Herbert ügyvéd, Esterházy Keresztély képviselője előadta, hogy a gróf Esterházy családnak egyik tagja, gróf Esterházy Bálint József a tizenharmadik században Franciaországba emigrált és ott katonai szolgálatba lépett. Utóbb megházasodott, nőt véven Viganban egy De Longarès nevű urisasszonyt, akitől két gyermeke született: egy László nevű fia, akivel a család férfiágon kihalt, s egy Marie-Anne nevű leánya. Ez dédanyja a mostani francia Esterházyaknak.

Herbert ügyvéd még több genealogiai részletet mondott el s bizonyítékokat bemutatott egy a leszármazást bizonyító aktát is.

A panaszos fél képviselője tagadja az akta hitelességét és a védőügyvéd által előadottak helyességét s kéri a bíróságot, hogy Viganban és kerületében (Gardmege) a közigyűzőknél tétessen az ügyben nyomozást.

A bíróság helyt adott a kérelemnek s a nyomozás megejtése végett a tárgyalást a jövő hét szerdájáig felfüggesztette.

— **Egy alföldi pánszláv pap.** Csanádmegye közigazgatási bizottsága ma tárgyalta Boór Lajos nagylaki papnak pánszláv üzemleit, mivel a miniszter leiratában konkrét adatokat kért. A tanfelügyelő beszerezte az adatokat és több fel is olvastatott közülük a közgyűlésen. A főbbek a következők: Boór Lajos cseh és tót pánszláv iskolákat csempészett az olvasó körbe, gyermekeit Csehszágban nevelteti és otthon levő lányai magyarul nem beszél. De a nagylaki pap pánszláv illusztrált műveket is kioszt a konfirmált gyermekek között és egyik egyházi gyűlésről káromkodva ment el, mert a magyar Himnusz énekelték. A bizottság egyhangulag elfogadta a miniszterhez való felterjesztést. Hász lutheránus felügyelő kérte ennek az ügynek az egyházi fegyelmi hatósághoz való áttételét, hogy a fegyelmi eljárás rögtön megindíttassék.

— **Gyermekegyilkos anyja.** A németországi Lichtenberge község lakosságát egy anya vadállatias kegyetlensége tartja izgatottságban. Egy Eckhardt Antónia nevű 42 éves szivargyári alkalmazott, volt színésznő ma reggel kivitte a mezőre négy éves kis leányát, ott gödröt ásott s éppen elföldelte a szerencsétlen teremtést, amikor a gyerek jajveszékeltére odafutott egy munkás és megmentette a boldogtalant. A lakosság majd-hogy darabokra nem tépte a szívtelen anyát.

— **Halálozás.** Egy érdemes iparos-uttoró hunyt el ma reggel 74 éves korában a fővárosban. Schön Jakab zsinór- és paszománygyáros, aki már 1848-ban nagy mennyiségben készítette a honvédség számára a zsinórzatot és mint nélkülözhetlen szállító, mindezt nyomában volt a magyar hadseregnek; később gyárat alapítva, meghonosította nálunk ez iparág összes fontosabb specialitásait; az elsők között volt továbbá, aki gyárában a munkások javára sokféle mintaszerű humanitárius intézményt létesített. Tévénkenyen vett részt több ipari köz- és pénzintézet létesítésében s ezekért áldozatokat is hozott. A közéletben is előkelő szerepet vitt; a régi Terézvárosban Horn Edét ő léptette föl és ő volt fíradhatatlan elnöke e pártnak, mely jelöltjét annak idején Falk Miksával szemben nagy diadalhoz segítette. A sors több csapása folytán kilépett a gyári cégből s élete hátralévő napjait csendes visszavonultságban, boldog családi körben töltötte. Özvegyén és fián kívül három lánya, valamint Gelléri Mór, Sasvári Ármán és Singer Sándor könyvkereskedő, az elhunytak vejei siratják. Temetése holnap délután 2 órakor lesz az Akácfa-utca 56. szám alatti gyászházból.

— **A vasutasok községi adója.** A közigazgatási bíróság egy régóta húzódó vitás kérdést intézett el a fővároshoz ma érkezett határozatával. Ezek óta vitatják ugyanis az állami vasutak tisztviselői, hogy ők nem kötelesek községi adót fizetni, mert állami tisztviselők. A főváros nem ismerte el állami tisztviselőknek a vasutasokat s követelte tőlük a községi adót. A vasuti tisztviselők a közigazgatási bíróságnál panaszt tettek az addóvités ellen. A közigazgatási bíróság azonban a fővárosnak adott igazat. Kimondotta, hogy a törvény alapján a vasutasok nem tekinthetők állami tisztviselőknek s kötelesek a községi adót megfizetni. A bíróság ítélete alapján az államvasutak tisztviselőire, az államvasutak gépgyárának s a díszgyári gépgyár tisztviselőire ki akarták vetni a községi adót, de a kért adatokat az igazgatóságok megtagadták. A város tehát öt évre visszamenőleg 59.091 forint községi adót vetett ki a vasutasok terhére. A vasutasok a kivetés ellen tiltakoztak s újabb panaszsal fordultak a közigazgatási bírósághoz. Panaszukban hivatkoztak arra, hogy egy minisztertanácsi határozat állami tisztviselőknek mondotta ki őket. Ennek alapján kérték, hogy ügyükben a közigazgatási bíróság teljes ülésben elvi döntést hozzon. A közigazgatási bíróság ma értesítette a fővárost, hogy a vasutasok második panaszaát is elutasította s fenntartotta előző határozatát, hogy a vasutasok kötelesek községi adót fizetni. Elvi döntés meghozását fölöslegesen tartja a bíróság, mert ebben a dologban a törvény világosan rendelkezik. Érdekes a dologban, hogy a kuria állami tisztviselőknek jelentette ki az államvasuti tisztviselőket. Több vármegyében a központi választmány nem akarta fölvenni a képviselőválasztók névjegyzékébe az ötszáz forintos fizetési vasutasokat. A kuria azonban fölvetélték kimondotta, mert a vasutasok is állami alkalmazottak. A két legfelsőbb bíróság ítélete tehát homlokegyenest ellenkezik egymással és így tovább is fennmarad az a kérdés, hogy állami tisztviselők-e a vasutasok, vagy nem. Szükséges volna pedig valami végérvényes döntés, mert az nem járja, hogy egy nagyszámú testület, amely — akárhogyan eszavariák is a dolgot — nagyfontosságú közfunkciókat végez, csak úgy lebegjen az állami és a magántisztviselők között, mint Mohamed koporsója. Kár, hogy a közigazgatási bíróság ítélete nem vetett véget ennek a bizonytalan állapotnak. A vasutasok jogi helyzetének a definíciója nem könnyű és nem mellékes dolog. Visszahat nemcsak ennek a sok ezer intelligens embernek az életviszonyaira, hanem sok egyéb körülményre is, az adófizetésen és a képviselőválasztáson kívül. És végre is miért ne legyen államtisztviselő a vasutas, aki szolgálati viszonyaira nézve épp olyan szigorú függésben van az államkormánytól, mint bármely más államszolgálatban levő ember, akinek a följebbvalói miniszteri tanácsosok, legfőbbvalója maga a kereskedelmi miniszter, s akit végre épp úgy berendelhetnek szolgálatára a minisztériumba, mint bármely más állami tisztviselőt. Valami módon tessék szabályozni ezt az állapotot. Hadd kapja félreérthetetlenül és félremagyarázhatatlanul az államvasutak derék tisztikara, az állami tisztviselők jellegét. Az állam semmiképp sem veszítene vele. Az meg tán csak nem baj, ha a vasutasok némi előnyt nyernének általa. Aki az államtól szolgálati nagy, nehéz és felelősséggel teljes munkával, ne álljanak mögöttes az állam többi alkalmazottjának.

— **Betörések.** *Petter* Ferenc hivatalnoknak a Sándor-utca 21. szám alatt lévő lakását ma este fél hat óra tájban valaki alkulescsal nyitogatni kezdte, nem nézve azt, hogy az ajtó nyitva és a tulajdonos odabaja van. *Petter* észrevette a betörő szándékát s az ajtóhoz rohanna, felnyitotta azt, mire a betörő örült futásnak eredt. *Petter* utána rohant és sikerült a betörőt egy munkás és egy 32-ik gyalogezredbeli katonára segítségével elfogni. Mint a rendőrségnél kiderült, a betörőt *Gerstenbrein* Jakabnak hívták s a rendőrség fekete könyvében már régóta szerepel. *Gerstenbrein* még csak husz éves és már 5–6 esztendőttől különböző fogházakban. Valódi betörő típus, aki ellen most is 4–5 betörés miatt folytatják a vizsgálatot. A dologban az az érdekes, hogy *Gerstenbrein* a rendőrség holnap átadja az ügyészségnek, amely az új bünyűperrendtartás értelmében holnapután már kénytelen lesz szabadlábra helyezni. Alkulesos tolvajok jártak ma este 8 óra tájban *Fuchs* Vilmosnak a Népszínház-utca 43-ik szám alatt lévő lakásán is. Mikor a családleány hazajött, az ajtót nyitva találta s éppen akkor jött ki az ajtón egy hosszú feketezakálú ember, aki a leányt úgy feje ütötte, hogy a szerencsétlen teremtés összeesett s azután elmenekült. A rendőrség keresi. — A harmadik betörés a Dálnok-utca 12/b. szám alatt történt. Itt *Schwarz* András mozdonyvezetőnek a lakásába mentek be alkulescsal a betörők ma délután 5 és 9 óra között. A lakásbeliek nem voltak otthon s így a betörők egész nyu-

godtan garázdálkodhattak. Elvittek egy csomó arany és ezüstműt körülbelül háromszáz korona értékben és egy kanárimadarat. A rendőrség keresi a betörőket.

— **Berenice-Urano.** A Berenice-nek már másik neve van, szebb. Tegnap óta *Uranonak* hívják. A Lloyd-társaság ugyanis tanácsosabbnak látta megváltoztatni a hajó nevét, amióta olyan gyalázatos rossz hírbe keveredett. Csak az a baj ebben a dologban, hogy a paikányok minden névváltoztatás dicsőre is a hajón maradtak.

— **Beszakadt alagut.** A *Genf* és *Belegarde* francia határállomás között történt vasuti baleset könnyen katasztrófával végződhetett volna. Abban a pillanatban, amidőn a Franciaország-ból jövő gyorsvonat a *Monte-Credo* hegy alatti alagutba érkezett, az alagut beszakadt és elborította a vonatot. A mozdony, valamint a teherv. posta- és két személykocsi kisiklott. Képzelték az utasok rémületet, akik azt hitték, hogy az egész hegy rájuk omlik. Szerencsére azonban legnagyobb részük nem szenvedett egyéb kárt az ijedségnél. Csak három személy sebesült meg, ezek sem veszélyesen. Az alagut boltozata vízőrszergyűlés következtében omlott be százötven méternyi hosszúságban. A lezuhanó föld- és kőtömeg leginkább a vonat elejét érte. A gépésznek sikerült az omladék alól kijutni és a *Genfből* jövő tehervonatot elé sietett, melyet sikerült idejekorán megállítani. A gyorsvonat utasait visszavitték *Belegardeba*. A vonatközlekedés egyelőre teljesen szünetel e vonalon és egy hónap letelte előtt aligha lesz helyreállítható. A forgalmat kocsikkal fogják fenntartani.

— **A gyerek.** Mindössze hüvelyknyi emberke a *Scheffer Dezső*, alig látszik ki a földből, de azért nagy embernek is elegendő energia szorult belé. Aztán csoda szíve van. Az apja nem tudott egy fedél alatt maradni az anyjával s a törvényt vette igénybe, hogy elhagyhassa a Dezsőke anyját. Eljött Pestre, az asszonyt meg magára hagyta Kassán, nyomorúságban. A törvény még egyebet is engedett neki, azt, hogy a Dezsőket magával vihesse.

Tegnap a gyerek nagyon komolyan odaállított a kassai rendőrség jegyzője elé:

— Kérem, én a *Scheffer Dezső* vagyok. Visszajöttem Pestről. Az apám nem szeretett, hát elhagytam. Egy kis borraalót szedtem össze utóbbra, azon vettem a vasuti jegyet. Kérem szépen, nagyon szépen, ne tessék visszaküldeni az apámhoz.

— De hát fiam — szólt a jegyző — nagyon szegény ám a te anyád.

— Szegény? — mondta a gyerek. Nem tesz az kérem semmit. Tudok én dolgozni, majd keresek én 6 helyet.

Nagyon kicsi gyerek ez a *Scheffer Dezső*, alig látszik —

— **Hó és fagy.** Az esős, ködös időt megint hó és fagy váltotta fel. Tegnap este fél hat óra tájban kezdett a ma reggelre vékony, fehér takaró födte a házateket és az utcákat. Ma egész nap szállingózott a hó; a hóesés azonban nem ültött nagyobb mérvet. Egy csomó szegény ember azonban mégis munkát talált a hó eltakarításánál. A havazás az éjjel csaknem az egész országban megkezdődött, ami a hőmérséklet esikkenését vonja maga után. A Dunánál, valamint az északnyugati Kárpátokban általános a havazás, amely ma már keletfelé is áthúzódott, így a Nagy-Alföldön, valamint Erdély és az északi Felföld egyes részein is megindult a havazás. A hőmérséklet mindenütt a fagypontra alá süllyedt. Az erdélyi havasok között volt ma a leghidegebb, *Botfaluban* — 8° C-t mutatott a hőmérő. *Budapestben* ma reggel — 3–5° C volt a hőmérséklet, amely azonban délfelé körülbelül négy fokkal emelkedett.

A fagyos időnek négy sebesülte volt ma a fővárosban. Mind a négy a sikos gyalogjárón esett el s ki kezét, ki a lábát törte. A négy eset a következő: *Langer József* bádgosmester 43 éves felesége az Uj-utcaiban esett el, s ennek következtében jobb karját törte. — *Deák Sándor* 52 éves portás az Andrássy-ut 82. szám alatt lévő ház előtt megcsuszva, bal lábát törte el. — *Steiner Eugenia* magánzó nővel a Váci-utca 22. szám alatt lévő ház előtt történt meg ugyanez a baleset, s jobb karját törte, végre pedig *Vig Pál* kocsis felesége a Bálvány-utca 19. szám alatt lévő ház előtt esett el oly szerencsétlenül, hogy a jobb lába törött. Valamennyit a mentők szállítottak lakásaikra.

— **Furfangos tolvaj.** *Schmied* Mártonnéhoz, a Kerepesi-ut 17. számú ház viceházmesternőjéhez ma délután beállított egy családleány és ideiglenesen szállást kért. A viceházmesternőt — miután a lakásbér fölött megegyeztek — leveért küldte a családleány. Mikor az asszony elment, a leány feltörte a szobában lévő ládát, amelyben a szegény asszony összes vagyonkaja: 17 korona készpénz, egy tíz forintból szóló postakészpénztári könyv, három zálogcéduka volt s ezeket magával véve, eltávozott. A viceházmesternő jelentést tett a lopásról a rendőrségnek, amely keresi a furfangos tolvait.

— **A rejtelmes ügynökök.** A fővárosnak van egy szabályrendelete, amelynek értelmében az osztrák gyárak és kereskedőházak budapesti ügynökeinek be kell jelenteniük a lakásukat, hogy meg lehessen adóztatni őket. Az ügynököknek persze kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy maguk jelentkezzenek a megadózásra. Az előjárások tehát elhatárolták, hogy fölkeresik őket. Eddig csak a negyedik kerületi előjáróság munkájának lett eredménye. Megtudták ugyanis, hogy a Hungáriában állandóan lakik egy osztrák ágens. Becitálták a hivatalba s megbüntették négy száz korona bírságra. Most már talán jelentkezik a többi, miután láthatják, hogy az ügy komoly.

— **Tűzlárma a nyitrai színházban.** Arról a tűzlármáról, mely a nyitrai nemzeti színházban vasárnap este olyan nagy pánikot okozott, most a következő részleteket írják Nyitráról:

A színházban *Derék* Antal *Napraforgó* című népszimfőjét adták. Vasárnap lévén, a közönség egészen megtöltötte a nézőteret. A páholyokban egész családok ültek, férfiak, asszonyok, gyermekek vegyesen. Valamivel kilenc óra után, mikor a színpadon éppen egy hatásos jelenet játszódott le a drámai primadonna: *Makó Aida* és *Réthy* kőr, a földszinti állóhelyeken hirtelen elterjedt a hír, hogy tűz van. Egy fiatal suhanc hozta a hírt a színházba, aki úgy osont be a nézőtérre egy nyitva felejtett ajtón. A következő pillanatban az állóhelyek egész fiatal-sága nagy zajjal rohant ki a színházból. A páholyokból és a földszintről meglepetten nézett hátra a közönség, s mikor meghallotta, hogy tűz van, ijedten sietett a kijárások felé. *Réthy* rendőrkapitány és *Gisser* Ágoston vívőmester megnyugtató próbálat a menekülőket, hogy nincs semmi baj, de nem hallgattak rájuk senki. A férfiak, nagyjából száz-ház ember, az ajtókhöz siettek, hogy helyet csináljanak az asszonyoknak és a gyermekeknek, akik rémült sikoltozva keresték egymást. Egy bankigazgató felesége ájulásba esett a kiállott rémülettől. Csak egy fiatal asszony őrizte meg a hidegvérrel az általános pánikban. Az ura mindjárt a rémhírelő pillanatokban ott hagyott asszonyt, gyermeket s szaladt kifelé, hogy megnézzé, mi baj van. Az asszony az alatt a páholyában maradt a gyermekével s csodálatos nyugalommal csatlakozott föl a kamásiját. Csak akkor távozott a színházból, mikor az már éppen üres volt. Ez különben nem is tartott olyan sokáig. A kicsi színháznak szerencsére annyi kijárója van, hogy a közönség alig másfél perc alatt minden baj nélkül kijutott az udvarra és az utcára.

A színpadon talán nagyobb volt a rémület, mint a nézőtérén. *Makó Aida* és *Réthy* mindjárt az első zajra ijedten néztek össze s elhallgattak. *Derék* rendező pedig rémülten futott be a színiakal mögül. Mikor meghallotta, hogy tűz van, az ültözőjébe rohant, fölkapta a téli kabátját és a cillinderét s menekülni akart. Visszatérőben fölpillantott a zsinórpadlásra s mikor észrevette, hogy ott semmi baj sincsen, beszaladt a színpadra s torkaszakadtából kiabált le a nézőtérre:

— Maradjanak, nincs semmi baj.

A színházi tűzörség is, amelynek mind a nyolc szolgálatban levő tagja helyén volt, elkövetett mindent, hogy visszatérésre bírja a közönséget, de eredménytelenül.

Óriási zűrzavar volt az egész színházban. Bent a színpadon és a színház udvarán jajveszékelve, fejtevesztve rohannak föl-alá színházi jelmezben a társulat tagjai, kint a nézőtérén pedig mindenki menekült a kijárat felé. Valóságos isten csodája, hogy ebben az általános pánikban valamelyes szerencsétlenség nem történt. Mindössze néhány férfi és nő szenvedett a karján kisebb bőrhörzölásokat, egy-némely asszony pedig ájulásba esett s görcsöket kapott.

Csak akkor nyugodtak meg egy kissé a kedélyek, mikor megtudták, hogy nem a színház ég, hanem a szomszédos házban van a tűz. *Dörnyey* honvédfőhadnagy lakásán égett le a hálószoba. A főhadnagy feleségével éppen a színházban volt, mikor egyik cselédjük vizigázatlanságból okozta a tüzet. A főhadnagy két kis gyermeke, egy két éves és egy hét hónapos, a dadát hívta. Ez bement a szobába, meggyújtotta a méceset s a gyufát gondatlanul eldobta. Az égő gyufa egy könnyű ablakfüggönyre esett s azt felgyújtotta. A dada, mikor meglátta a fölcsapó lángokat, otthagya a gyermekeket és ijedten futott ki a szobából, hogy segítséget hívjon. A gyermekek már-már közel voltak a tűzhalálhoz, mikor *D'Alström* honvédfőhadnagy és egy *Brenó* nevű tűzoltó berohantak a szobába s megmentették őket. Kevésbé később a tűzoltóság eloltotta a tüzet is.

Mikor a főhadnagy és felesége rémült arccal hazasiettek a tűz hírére, a pályásbába már mosolyogva gögicsélt a szalon divánján, ahol kis testvére és a bátor életmentők vigyáztak reá...

egész a műsorlapig. A mai nap folyamán a briliáns program különben még egy szenzációs új számmal gazdagodott. A jegyeladás erősen folyik a Budapesti Ujságírók Egyesületében (Kerepesi-ut 177. I. em.) Meghívó nincs; jegyeket bárki válthat; négyülleszt földszinti páholy 10 korona, erkélypáholy 8 korona, földszinti ülés 2 korona, erkélyülés 1 korona.

Vendégzseprelés. *Bartfay Margit*, a Nemzeti Színház fiatal tagja, ó hó 13-án, szombaton *Székes-Fehérvárot Szalkay* társulatánál vendégzseprelt a *Dolovai nádor leánya* Vilma szerepében. A fellépés iránt nagy az érdeklődés.

Barkochba. Meghalt a nyári bohóság, a kárikulai elmesség... A nevető örökös *Barkochba*. Ki ő és merre van hazója? Ő a nyári szezon slágerje, ő a *Városligeti Szinkör* zsidó operája. A zenéjét *Donáth* Ede szerezte, aki a Szulamithban olyan sok szép melódiát egy Davidsohn nevű urra fogott. Most már nem szerénykedik *Donáth*, mert belátta, hogy a szerénység és a tantiém között fordított az arányosság. Feld papa, a Városligeti Szinkör igazgatója elfogadta előadásra a *Barkochba* című operát. *Feld* Zsigmond igazgató az operához korhű díszleteket és jelmezeket készített. Az új darab persze a nyári évadban fog színre kerülni. Hát készülődjünk jó előre a *Barkochba*-látra, a Szulamith-recidivá-látra...

Eugen Bertrand halála. Párisból táviratozák, hogy tegnapelőtt halt ott meg *Eugen Bertrand*, a párisi nemzeti zeneakadémia igazgatója. Az elhunyt elsőnek volt a francia színpadi szerzők egyesületének.

Gyermekehangverseny. A *Telefon Hírmondó* holnap (csütörtök) *gyermekhangversenyre* megitint igen ügyesen állította össze a műsort a kicsikélt előtt elő népszerű *Zörgő bácsi*. Lesz azon a programon mese, vers, ének és muzsika, szóval minden, ami a gyermekek szívének gyönyörűséget okoz. Fő érdekességei azonban azok az énekek lesznek, amelyeket egy kiváló énekesnőből alakult női kar fog előadni. A gyermekkoncert délután 5 órakor kezdődik. — Este a felnőttek szórakoztatására az Operaházban *Bánk bán* előadását s utána a rendes *cigányzenét* közvetíti a *Hírmondó*.

Sauret és Buttykay Ákos.

— A mai filharmóniai hangverseny. —

Budapest, január 10.

A *Manfréd*-nyitányt már javában játszották és a Vigadó termében üres széksorok tátongtak.

No ma nem lesz tele a Vigadó nagy terme, gondoltam magamban. És miért nem lesz tele? Talán azért, mert magyar szerzőtől adnak elő szimfóniát? De hisz ez inkább fokozhatná az érdeklődést és még azokat is a redutba terelhetné, akik különben félnek a nagy stílus muzsikától. És a magyar vendégen kívül itt volna még a francia vendég: *Sauret* Emil, az európai híró hegedűs. Hát már *Sauret* sem kell a budapesti közönségnek? Annymira szerelmek lettünk a kedves, fiatal *Jan Kubelík*ke, hogy az ötven felé járó, érett, nagy hegedűvirtuóznak nincs vonzó ereje többé?

A *Manfréd*-nyitány utolsó, mélabus akkordjai elhangzottak. Kitérult a bársony-függönyös, széles ajtó és — Nevetséges volt az iménti meditáció. A széles, tárt ajtó üzenőlt a közönség: husz... negyven... halva... száz ember. Pár perc alatt nem láttam üres széket a teremben. Tehát ezuttal sem az érdeklődés hiányzott, hanem a pontosság. Ezuttal is bebizonyosodott, hogy a budapesti közönségnél pontatlanabb közönség egész Európában nincs; hogy nálunk nem érdemes első felvonást és uvertürt írni, mert a közönség nagy része mindig az első felvonás közben jön a színházba — és az uvertűr után lép a hangverseny-terembe.

Pedig a *Manfréd*-nyitány olyan szép és nemes munka, hogy a pontosan megjelenőket dúsán kárpótolja plebejus sietségükért. *Byron* melankóliáját, tüprengő és tépett lelkét senkisék értette jobban *Schumann*nál és senkisék illusztrálta mélyebb, fájdalmasabb zenével. *Manfréd* titokzatos, megmagyarázhatatlan bánsága találkozott a *Schumann* melákorjával. Azért választotta *Manfréd*et, mert ez a tárgy, ez a sötét borongás, a halálának, a megsemmisülésnek ez a nyugtalan keresése vonzotta legjobban. Ünnepezt zenekeletje volt Németországnak és kedélye mégis évről évre sötétebbé vált. *Düeseldorfbán* főzeneigazgatóvá nevezték ki, de *Schumann* azzal viszonzotta ezt a kitüntetést, hogy öngyilkos szándékkal beleugrott a Rajnába. Elve hűzták ki, de többé nem volt köze az élethez. A megmentett öngyilkos 1854-ben *Endenichbe* került, abba a szomorú házba, ahol most a mi szegény *Munkácsy* Mihályunkat ápolják. Nem vitte sokáig. Az örült lángész két év múlva örökre megpihent a sirban, ahová mindig vágyakozott: a gyógyíthatatlan fájdalom és a borongó halálsejtelek: ez a kettő egyesül a *Manfréd*-nyitányban és komor fenséget áraszt minden akkordjára. *Erkel* Sándor dirigálta ezt a remek kompozíciót, méltóan *Schumann* szelleméhez, művészi komolysággal, nemes egyszerűséggel.

Saint-Saëns Harmadik hegedűversenye követelte ezután. *Sauret* Emil rokonszenves, férfias alakja

megjelent a dobogón és *Erkel* Sándor újra fölvetve a karnagyi pálcát, hogy a francia vendég tiszteletére még ezt az egy művet eldirigálja. A műsor hátralevő számaint fiatal kollégája, *Kerner István* vezette, aki most először szerepelt a filharmónikusok hangversenyén.

Sauret már megfordult Budapesten, ma tehát úgy fogadták, mint kedves ismerőt. De azok számára, akik angolnak tartják *Sauret* Emilt, mert az előleges hirdetések londoni hegedűművészek neveztek, röviden megjegyezhetjük, hogy *Sauret* nem angol, hanem francia ember. Dun le Boisan született 1852-ben. Párisban kezdte képezni magát és később Brüsszelben a híres *Berlioz*nál tanult. Érdekes, hogy ez a telivér francia művész egy teljes évig Berlinben tanárkodott, a Kullak-féle konzervatóriumban. *Sauret* huszonöt évvel ezelőtt kezdte virtuóz karrierjét. Azóta folyvást emelkedett. Ma talán már megállott érett és kiforrott művészete csúcspontján, de a hanyatlás időpontja még messze van. A mai koncert fényes sikere erre mutatott.

Sauret külső megjelenése éppen olyan férfias s éppen úgy távol áll minden szenzációs cafrangtól, mint a hegedűjátéka. A magas homloku, zömök termetű, vastag bajsú emberen nincs semmi divatosan érdekes, semmi hódító allűr. De mikor a hegedűje megszólal, érezzük, hogy igazi művész beszél hozzánk, akinek erős lelke és tudása van, akinek nemcsak technikája, hanem az ízlése is tökéletes.

Kubelík a maga tündér ujjával csodálatos tüménnyel, ritka specialitással, de ilyenkor tűnik ki, hogy mi a különbség egy kifejlődött, érett művész nemes interpretálás és egy zseniális gyermek bravúrja közt. *Kubelík* még most inkább csak az idegekhez szól és azokat korbácsolja föl; *Sauret* nyugodt, biztos és nemes művészete a lélekhez beszél. Nem egyes részlet ragyogásával kápráztat, hanem a játék harmonikus tisztaságával és egységével gyönyörködtet. Csöndes és mély élvezetet ad. A speciális bravurokat nem keresi. Inkább arra vigyáz, hogy a hallgatót fölemelje a zeneköltő gondolatáig és a kifogástalan virtuóztatás keretében tiszta, egyszerű tartalmat adjon.

Ahol nagy technikai nehézségekre talál, azokat diadalmasan győzi le, de úgy tetszik, mintha csak mellékesen tenné. Művészetének nemes kaliberét éppen ez bizonyítja. Az Andantino végén remek tisztaságú flageolet-hangokat csalt ki drága hegedűjéből és a verseny után a viharos tapssal követelt ráadásban még inkább megmutatta, hogy a dupla fogások, dupla futamok, magas trillák és pizzicatók akrobata-mesterségében mérkőzik akárkivel, — de nála mindez csak ékítés, futólagos epizód, talán csak egy kis meghódolás a tömegek ízlése előtt. A cél, a mire törekszik hegedűjének ritkaság tónusával, játékának kiforrott, férfias egyszerűségével: a lelkekben hátrahagyott harmonikus hatás, a magyarázat igazsága, a művészet szépsége.

Ez a komoly és nagy művész ma lassan hódította meg a Vigadó közönségét, de a siker nőttön nőtt és végül magával ragadott mindenkit.

Buttykay Ákos szimfóniája volt a mai koncert második eseménye.

Magában véve az is esemény, hogy nagy zenekari társaságunk magyar kompozíciót ad elő, — de mennyivel szenzációsabb dolog, hogy a legnehezebb, legmagasabb műformában próbálkozik egy magyar fiatal ember, még pedig egy elegáns, szép gavallér a gentry-osztályból, egy olyan ur, akinek a nevében kétszer is megfordul az ipszilon.

A szenzáció tetőpontja pedig az, hogy ez a magyar gentry-flu a legkomolyabb tudású, a legalaposabban képzett zenész, aki hibátlan technikával, helyenkint fényes hangszerrel röti össze nagy stílus szimfóniáját.

Buttykay Ákos már szerepelt évekkor ezelőtt a filharmónikusok műsorán. Akkor mint zongora-virtuóz is bemutatkozott és bizonyoságot tett arról, hogy *Stavenhagen*nek egyik legkitűnőbb tanítványa. Azóta Berlinben, Lipcsében és idehaza művelte, csiszolta komponáló tehetségét és ma egy nagy szimfóniával jelent meg a magyar közönség előtt.

A *Cis-moll* szimfónia négy részből áll. Első részében (grave, allegro) tüzzel, lentlétellel törtet előre és vezető témáját szingardagon emeli ki a zajos, polifon instrumentációból. A második rész, a *Scherzo*, talán a legérdekesebb valamennyi közt. Itt a szerző keleti motívumot szőtt az internacionális zenébe, ami rendkívül hangulatos. Talán magyar színt is vegyíthetett volna belé, legalább annyit, amennyit *Grieg* és *Csajkovszky* vegyítenek a maguk európai színvonalon álló partitúráiba. A harmadik rész, az *Adagio*, nemes páthoszt áru el s a negyedik részben gazdag variációkat találunk, bár ez a rész némi rövidítéssel még nagyobb hatást lehetne.

Buttykay Ákos szimfóniáját a közönség zajos tetszéssel fogadta. A *Scherzo* és az *Adagio* után kétszer kihívták és a szimfónia végén szünni nem akaró tapssal üdvözölték a fiatal költőt, aki diadalmas lépést tett egy fényesnek ígérkező pályán.

A hangverseny *Grieg* „Szimfónikus táncával” végződött. *Kerner István* dirigálta ezt is, kitűnően, biztos kézzel. *Buttykay*val együtt 6 képviselte a magyar generációt és mind a kettőre büszkének lehetünk.

Ábrányi Emil.

Kadétkisasszony.

— A Népszínház bemutatója. —

Budapest, január 10.

Megszületett az első angol táncoperett — magyarul.

A *Görög rabszolga* tavalyi nagy sikere után előre látni lehetett, hogy a hazai operett-irodalomban fordulat fog bekövetkezni, s magunk voltunk azok, akik már akkor a kontinentális színpadokon mind, nagyobb tért hódító angol operett felé buzdítottuk a hazai librettistákat, vagy azokat, akik azokká lenni akarnak.

A *Kadétkisasszony*, amelynek ma este volt a bemutatója a Népszínházban, már ennek az új iránynak a szülötte. Hogy miben áll ez az új irány, azt így egy füst alatt bajos megmondani. Mert mindenféle színpadi műfajnak, legyen az klasszikus tragédia, vagy könnyed operett, ugyanegy az alaptörvénye: érdekesnek kell lennie, hogy oda tudja bilincselni benünket egész figyelmünkkel a színpadhoz, hogy aztán a megrikatás, vagy a megkacagtatás céljából, az már másodrangú kérdés.

Az új angol operett-iránynak mégis van egy lényeges ismérve, az, hogy keveset, vagy éppen semmit sem tördök cselekménnyel, a cselekmény egységével, bonyolalommal, kibonyolítással s ezeket az ősrégi színpadi dolgokat egyszerűen csak keretül használja egyes pittyoreszk képeknek, amelyek lazán, vagy éppen sehogysé függnek egymással össze.

A *Kadétkisasszony* egész híven követi ebben a tekintetben a divatra kapott angol operettet. Ebben az operetben egy homo novus, *Pásztor Árpád*, akinek nevét pompás versek alatt olvastuk, összefogott egy színpadilag kipróbált zeneszerzővel, a *Piros cipők* és a *She* ballettek neves írójával, *Mader Raoullal* s ami kezdődnek és mesternek egyaránt leghőbb vágya: sikert óhajtottak elérni a színpadon.

Nos hát, elérték ezt a célokat fényesen. A *Népszínház* mai estéje meghozta nekik azt, amire vágytak, sőt operettjük egy pikáns zeneti ötletével olyan tapsorkánt tudtak felidézni, amelyet a legnagyobb sikerek estéin is ritkán hallani. Az angol formákba gyurt ismeretes kis népdal *Is, is, is*, (Yes! Yes! Yes!) amelyet *Küry* kisasszony énekel és táncolt, pár percre megköstöltatni engedte velük a legedesebbet, amit színpad szerzők számára csak teremthet: az egész közönségnek osztatlan tetszészaját.

Az ilyen mámoros perceket az előadás egész idejére kihuzni tudni, a színpadi tehetségek legkiválóbbjainak adatott csak meg s a *Kadétkisasszony* szerzői szerencséseknek érezhetik magukat, hogy egyáltalában részköz volt ebből a dicsőségéből.

A *Kadétkisasszony* librettistája teljesen az angol mintákra támaszkodott s még csak nem is törekedett egyékes cselekményt végigfűzni szövegkönyvében. Mint az újabb angol librettisták, ő is csak arra törekedett, hogy festői csoportokatokra, felvonulásokra és tánc-divertissement-okra adjon alkalmat zeneszerzőjének és azoknak az alakoknak, melyeket színpadra léptet. Az a csöpp szerelmi történetke, amely *Williamson* angol kereskedő leánya, *Lucy* és *Bob* tengerészhadnagy közt egyrészt, másrészt *Leila*-*Ullah*, az indiai hölgy és *Williamson* fia, *Billy* közt szöszök, azt rövidesen le lehetne bonyolítani akár az első néhány jelenésben. A két szerelmes pár már félnyolc óra tájban egymásé lehetne, olyannyira nincs komoly akadály közöttük s bizvást tovább — táncolhatnak az operettet, mint boldog ifjú házaspár is. Ez semmit se változtatna az ifjú librettista érdemén. Mert érdeme kétségtől van, az, amit már fentebb mondtunk, hogy pittyoreszk képekkel és táncbetétekre alkalmas helyzetekkel tölti ki az estét. S amíg az angol-operett divátja el nem mulik a színpadon — és minden divatnak el kell mulnia, — addig ez teljesen elegendő is lesz egy színpadi siker kiküzdésére.

Ezzel a sikerrel a mai est jutalmazta is a fiatal szerzőt.

Mader Raoul, mint operett-szerző, szintén először mutatkozott be ma este nálunk. Maga ült a dirigensi széken s amit első sorban élveztünk nála, az a nagy tudás, amelylyel partitúrájának minden hangszerelési szépségét kihozta a zenekarból. A *Piros cipők* és a *She* jeles szerzőjéről szinte föléleget mondani

is, hogy finom ízlésű muzsikuss, aki a gyöngéd szövésű zenei motívumok felé hajlik, amelyek önkénytelenül kinálkoznak a koreográfiára. Mint operett-szerzőnek talán azt vehetjük a szemére, hogy nincs meg benne az a melodia-bőség s a melodiánál az a könnyű átlátszósága, amely abban a műfajban első sorban szükséges, hogy zenéje közkeletűvé váljék. Ahol könnyed ariettókat várnak az ember, ott Mader Raoul a magasabb műdal felé hajlik s így a *Kadétkisasszonyban* is zenéjének inkább azokkal a részeivel vitta ki magának a ma esti sikert, ahol egy pár igazán friss ötlettel tudta a maga részére hódítani a közönséget. Ilyen első sorban az igazán gyújtó hatású *Yes! Yes! Yes!*, amelyben a mai est sikere kulminált, a második felvonás invenciózus duettje Lucy és Billy közt, (sóhajto, csókos és ásitó-refrénjével) és az ideg-orvosok komikus kyarlettje. Kiemelkedőbb részei még a *Kadétkisasszony* zenéjének Bob és Lucy kettőse. (A boldogság, mondá, vajjon hol pihen?) Leila két keleti motívum dala és a harmadik felvonás pajkos négerkupa. Ami még külön dicséretet érdemel az, hogy Mader magyar zeneszerző voltát azzal is dokumentálja, hogy több helyütt a magyar népdalritmust igyekszik beolvasztani az internacionális zenei operett-formákba.

A *Kadétkisasszony*, mint már említettük, a közönség részéről a legkedvezőbb fogadtatásra talált. A librettista ötleteit épp úgy, mint a zeneszerző kimagasló számait teljes tetszésével fogadta s bőkezű volt legméltóbb elismerésének kifejezésében.

A mi a szereplőket illet, ezuttal nemcsak a szokásos forma kedvéért említjük első helyen *Küry* kisasszonyt (Lucy). Teljes joggal megilleti ma este az első hely. Azok közé a meleg esték közé tartozott a mai, amelyeken a primadonna minden ambícióját s minden rendelkezésére álló kvalitását harcba viszi a sikerért s ahol a szerep talán nem adna neki elegendő tét, a maga egyéniségéből pótolja, hogy az est sikerét biztosítsa. Kétszer-háromszor ismételt, sőt a „megangolozott” *Is, is, is-t* nem kevesebbszer, mint ötször kellett megújraúnia. Ennek a kis kupa különösen a táncrészében produkált meglepetést, a magyar csárdást és az angol topogósól valami groteszk, de végtelenül bájos kis „kunsztot” csinálva. Z. Bárdi Gabinak (Leila) különösen két keleties szövésű dalban volt alkalma szép hangját megmutatni. *Szirmái* (Billy), *Baskó* (Bob), *Kovács* (Watkins kapitány), *Csatay* (Daisy-Happy) passzívabb természetű szerepeikben a egyjáték adták annak, amire képesek. A négy ideg-orvos apróska szerepeiben: *Ujvári*, *Tollagi*, *Delli* és *Parányi* hatalmasan meglepettették a közönséget. Willamson szerepét *Németh József* az ő bravúros komikumával ruházta fel; kár, hogy a szerep ugyazólva derékon török ketté, (a jó urat, a második felvonás elején becsukják s a darab legvégére kerül csak ismét elő,) mert nem egy zajos derűtséget korácsolhatott volna ki belőle.

A közönség a szereplőket és a két szerzőt megzámálhatatlanul sokszor hivta. Mader Raoul szép babérkoszorút is kapott.

(M—s.)

MŰVÉSZET.

□ A Könyves Kálmán pályázata. A Képzőművészeti Társulat festészeti szakosztálya ma délután négy órakor *Karlowszky* Bertalan elnökelete alatt tartott ülését ittele oda a Könyves Kálmán irodalmi t. által kitűzött 1000 koronás pályadíjat. A pályázatra beküldött képek alapos bírálatát után a zsűri litkos szavazás után, egy szavazat kivételével egyhangulag *Kosztá József Mátyás király fogadja Beatrizet* című képének ítélte oda a díjat.

TÁVIRATOK.

Stettin, január 10. Vilmos császár este Kielbe alazott.

A Déli Vasut és az osztrák kormány.

Bécs, január 10. A *Wiener Allgemeine Zeitung* a Déli Vasut vonalán legutóbb történt balesetek alkalmából a közvéleményben nyilvánult amaz óhajtsálat foglalkozik, hogy az állami kormányzat alkalmazza az utolsó, legsúlyosabb hatalmi eszközöket; a lap azt tartja, hogy nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az ilyen intézkedés a közös vasutaknál, amilyen a Déli Vasut, államjogi megállapodások értelmében, speciális előfeltételektől függ. Azonkívül megmondandó, hogy a Déli Vasut vonalainak átvételével az állami kormányzat a rekonstrukciókhoz szükséges jelentékeny tőkék megteremtéséért is elvállalja a felelősséget. A vasutügyi minisztérium legutóbbi behatárolt figyelemmel a áraságot, hogy a személyzet túlterheltségén annak lényeges szaporításával, esetleg más vasutakról való segítségkel könnyítsenek, továbbá figyelemmel a minisztérium a társaságot a mellékvágányok szaporításának szükségére, továbbá a legfontosabb eseményutakon az állomások kibő-

vítésére, valamint számos más állomás, illetőleg a kibővítési tervek előkészítésére. A rendelet a kocsikészlet megfelelő szaporítását, nevezetesen nagyobb számú mozdonyoknak mielőbbi beszerzését is követeli. Annak a várakozásnak is ad kifejezést, hogy a társaság az állami felügyeleti hatóságok törekvéseit támogatni és a közvéleményben nyilvánuló nyugtalanságot megfelelő intézkedésekkel mielőbb eloszlatni fogja. Különböző kettős vágányoknak építését a társaság már maga is felvette építési programjába.

Bülow beszéde.

Stettin, január 10. Ma délelben a *Vulkan* hajógyárban Vilmos császár és számos előkelőség jelenlétében vízrebocsátották a hamburg-amerikai vonal *Deutschland* nevű gyorsgőzösét, mely alkalommal gróf Bülow külügyi államtitkár ünnepi beszédet mondott, kiemelve, hogy az a hajó, melyet ma vízrebocsátanak, a világ leghatalmasabb hajója lesz és gyorsaságban az összes hajókat felül fogja mulni. Németország mostani tengerentúli politikája a birodalom hatalmas gazdasági fellendüléséről eredi, amelyet ismét a birodalom teremtett meg. Midőn a német munka pozíciót vívott ki a világpiacra, Németország külpolitikájának követnie kellett a gazdasági erők kifejlődését. Németország jelenlegi tengerentúli és világpolitikája természetes következménye Németország gazdasági fejlődésének. Németország mindinkább érzi, hogy oly nép, mely a tengerrel kizorítani engedi magát, a világgazdálkodás felé áll. Németország, melynek kereskedelme a legutóbbi négy évtized alatt 2½ milliárdról (1860) 8½ milliárdra emelkedett, mely harminc év óta a kereskedelmi tengerészet tonnát megterhelő szűzözte, mely a kereskedelem és a hajózásban a második helyre lépett elő, nem maradhat hátra sem a gazdasági, sem a politikai versenyben. Németországnak, amely már régen nem csupán szárazföldi hatalom Európa szívében, hanem világkereskedelmi hatalom a verseny első sorában, a tengeren is elég erősnek kell lennie ahhoz, hogy a német békét, a német becsületet és a német jólétet mindenütt megvédelmezhesse. Ha ezen a sors által nekünk kijelölt uton akadályokat kell is legyőznünk, és nehezen járható helyeken kell is keresztülhatolnunk, ez nem fog bennünket megingatni, vagy lejutani.

Antiszemita és bonapartisták.

Páris, január 10. *Lasies* antiszemita képviselő megvált a *Petit Caporal* bonapartista lap szerkesztőségétől. *Cunéo d'Ornano*, a lap vezetője egy nyilatkozatban okát adja ennek a szakításnak, azt mondván, hogy *Lasies* a bonapartizmussal az antiszemitizmussal párosította, holott a bonapartizmus kizárja a faj és vallás ellen való harcot. Nem engedhetők meg, — ugymond — hogy a *Petit Caporal* egész alatt olyan cikkeket jelenjenek meg, amelyeknek a tendenciája ez: — Ki a zsidókkal! Olyan párt, amelynek az a célja, hogy Franciaország kormányát a kezébe vegye, nem hirdetheti a fajok ellen való gyűlölködést.

Az angol kamatláb.

London, január 10. A legtöbb londoni lap valószínűnek tartja, hogy az angol bank a kamatlábát 5 százalékra fogja a héten leszállítani. Ezzel szemben a *Times* lehetségesnek tartja, hogy a bank különös megfontolások után mégis meg fog maradni a 6 százalékos kamatláb mellett.

Közzgazdasági táviratok.

London, január 10. A két millió font sterlingnyi helyi kölcsönre hirdett aláírásra 3,709,100 font sterlinget jelentettek be. A felosztás átlag 99-6% mellett történt.

Frankfurt, január 10. (A Budapesti Napló tudósításának távirata.) Ártolyamok decemberről. *Esti forgalom*. Osztrák hitelrészvény 233.50. Osztrák-magyar államvasut 136.50. Déli vasut 28.60. Osztrák aranyárjádék —. Olasz járadék —. Laurin-kohász 253.50. Harpeni 202.45. Discont —. Alpesi —. Bécsi bankjegyesület —. Nyugodt.

Berlin, jan. 10. (A Budapesti Napló tudósításának távirata.) *Esti forgalom*. Négy százalékos magyar aranyárjádék —. Magyar koronajárjádék —. Osztrák hitelrészvény 233.70. Osztrák-magyar államvasut 136.40. Déli vasut 28.60. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.30. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

New York, január 10. (Értéktőlse.) Váltó Londonra 4.88½. Váltó Berlinre 94½. Ezüst 58½.

New York, január 10. (Kábelürgöny.) (Zárlat.) Buza márciusra 74½. Buza májusra 73½. Buza júliusra 73½. Tengeri májusra 39½. Petroleum raffined in cases 4—. Petroleum New Yorkban 9.90. Petroleum Filadelfiában 9.85. Kávé 7.50. Liszt 2.70. Szállítási díj Liverpoolba 3—.

Chicago, január 10. (Kábelürgöny.) (Zárlat.) Buza májusra 67½. Buza júliusra —. Tengeri májusra 33—. Zab májusra —. Rozs májusra —.

Nyiltér.

A boldog aggkor.

— Szentesi levelezőnkől. —

Az élet rendes körülményei között, örömet s boldogságot inkább érez a gyermek, linkek játékánál egyéb gondja nincs, mint akár az ifjú, ki szomjuhozva keresi korának örömeit vagy akár a férfi, ki munkáját szereti s annak gyümölcsét élvez. Leginkább sajnálata méltó bizonyára az, ki elérve az aggkor szereteteinek ragaszkodásában is csak akkor gyönyörködhetik, ha egészséges. Valóban különösen ebben a korban olyan kincs az egészség, melyre ugyan jól kell vigyázni. Ha valamely eset folytán elvesztjük egészségünket, mily boldogság, ha újra föltárlhatjuk s mily megnyugvás az élet még hátralévő napjaira. Vigyáznunk kell, hogy egészségünk nagy rázkodtatásnak ne legyen kitéve; a legfontosabb elővigyázati rendszabály az, hogy vérünk tisztaságát, erejét megőrizzük. Csak akkor tudunk a betegségek ellentáráni, melyeknek nagy hatalmuk van az elgyengült szervezeten. Csak a vér ereje biztosíthat egészséges aggkort gyengeség nélkül. A bánt, szomorúság, mely mindenkinél sorsa, nem győz le oly gyorsan s könnyebben elviselhetővé teszi a lelki és testi szenvedéseket. A vérnek egy hatalmas he'nyedője bámulatos eredményt ért el gyermeknél, ifjúnál és öregnél. Elmondjuk Berényi Istvánné urhölgy (Szentesi) esetét, ki oly nagy korban is vissza tudta nyerni virágzó egészségét.

— Jóllehet előrehaladt koru vagyok — írja — a Pink-pilulák olyan eredménnyel alkalmaztam, a minőt hatvan éves korom mellett már igazán nem reméltem. Ma igen jól érzem magam és boldog vagyok, hogy önt föltárlhatom soraim közlésére.

A Pink-pilulák, mint a vér legjobb helyreállítói minden a vér gyengesége által létrejött betegséget a legnagyobb sikerrel gyógyítanak. Ilyen a verszegénység, a sárgaság, idegbetegségek, gyomor- és bélbajok, reuma és izomgyengeség. A Pink-pilulák kaphatók Magyarországon a legtöbb gyógyszerboltban. Egy doboz ára 1 ft 75 kr. és hat doboz 9 ft. Központi főtárlat: Gablin & Cie, 3 citő Trévise, Páris.

AJÁNLAT.

Egyszer kísérelje meg, és hozasson tőlünk *Modjokertő* kávét és *Imperial* teát! El fogja ismerni, hogy jobb nem létezik! 4½ kg. Modjokertő kávé és ¼ kg. Imperial tea, elvámolva és bértmentve 9 ft 47 kr.

—>> Árkap ingyen. <<—

Flumel kávébehozatali Társaság, FIUMÉBAN.

Mint hogy a

harmine év óta fönnálló

Spitzer és Krauth

szabócég, társam elhalálása folytán is megszűnt, bátor kodom jeleníteni, hogy a cég összes különleveségeit tulajdonbba átvetttem és eddigi helyiségünkben:

IV., Kishid-utca 8. sz. I. em.

Spitzer Ferenc és Fia

cég alatt, *fiam, Spitzer Sándorral* társulva a szabóüzletet tovább folytatom.

Az irányunkban oly hosszú időn át tanusított bizalomért köszönetet mondva kijelentem, hogy eddigi szolid üzleti elveink szigorú fenntartása mellett ifjú és képzett erők segítségével a legmesszebb menő igényeknek megfelelően reményelek.

Mély tisztelettel

Spitzer Ferenc.

Zomborban, a fő-utca legszebb helyén 12 év óta fönnálló, legjobb hírnévnek örvendő férfi és női divatárú-üzletemet családi viszonyok miatt, kedvező feltételek mellett eladom.

ENGEL MÓR, Zombor.

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Napirend.

Naptár. Csütörtök, január 11. — Római katolikus: Higin pp. — Protestáns: Fructuoz. — Görög-orosz: (december 30.) Anizia vt. — Zsidó: Sebat 11. Schobeb bëjt. — A nap két 7 óra 30 perckor. — Nyugszik 4 óra 14 perckor. — A hold két délután 12 óra 5 perckor. — Nyugszik éjjeli 3 óra 32 perckor.

A miniszterelnök és ügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A közoktatásiügyi miniszter fogad d. u. 4 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor.

A Magyar Színházban a *Névtelen levelek* című bohózat jelmezes előadását délelőtt 11 órakor.

Szabad licencc a Műegyetem pórtüplőbűben (Esterházy-utca 1/a. sz.) délután 5 órakor. Dr. Bárti Fülöp: *Molière*.

György Ilona *felolvasása* a Toldy-Ferenc-utcai főreáliskola dísztermében délután 5 órakor. A felolvasás címe: *Dramai stílus és drámai játék*.

A cseh-román egyes társulat hangversenye fél 8 órakor a Royal dísztermében.

A magyar állami tisztviselők országos szövetségének választmányi ülése délután 6 órakor.

Az osztályorszájké huzása délelőtt 9 órakor a Vigadó kistermében.

Nemzeti Múzeum: Természettörténeti, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Műcsarnok téli tárlata nyitva d. e. 9. órától este 8 óráig. Belépődíj 50 krajcar.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Keresepeti ut. 1. emelet. Hiyatalos órák délelőtt 9-tól délután 2

érkez. Telefon szám 24-55. Nyilvános olvasóterem és tudakozó-iroda. Kerespesi-ut. 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 óráig 12-ig és délután 3-6-ig. Telefon szám 24-16. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelmi-történeti gyűjtemény. Továbbá a Házipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi ligeti pavilonokban nyitva télen délelőtt 9-2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-6-ig 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi muzeum kiállítási kiemeléséinek vezetőségével megbízott üzletvezetőség V. Váci-körút 32. szám.

Szórakozó helyek.

Alfarkert nyitva egész nap.
Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új színházak műsor.
Folles Caprice. VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Budapest kávéház. Andrássy-ut. Naponta Banda Marci és fiai hangversenye.

Stefánia-szálloda. Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Fürdő szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látnavoság: Baehus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások kávéterem.

Elite szálloda, Budapest, Király-utca 39. Igazgató Mandel Albert.

Fetanovaits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést). Ujonnán berendezett fényes éttermek.

Ehm János éttermében (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-éjszakai. Naponta kitűnő cigányzene.

Dobránszki-féle vendéglőben Teréz-körút 4. ikaplató eredeti torokból hús és hortobágyi gulyás.

Futár-pince Deák-ter naponta a pince éttermekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferikó híres szállítók hangversenye.

Fodera-pince, ujonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

Naponta hangverseny Dankó Gábor fényes zenekara és Török Pista cimbalomművész által a Keleti kávéházban, Csömör-ut 14.

Stefánia-kávéház. Kerespesi-ut 73. Naponta az I-ső Magyar Daltársulat előadása.

TÖRVÉNYSEK.

§§ Szapáry kontra Szapáry. Dr. Szapáry József királyi alügyésznek gróf Szapáry Gyula ellen indított peréről ma illetékes helyről a következőket írják nekünk: Mikor dr. Szapáry Józsefet kinevezték szolnoki alügyésszé, gróf Szapáry Gyula érdeklődni kezdett, hogy ki az, aki az övéhez hasonló nevet visel. Kiváltotta hát az egri egyházmegyénél dr. Szapáry keresztlevélét, amelyben a név mint „Szapár” volt bevezetve. Ennek alapján aztán *sajátkezűleg* irt kérvényében arra kérte a belügyminisztert, hogy dr. Szapáryt az „y” betű használatától tiltsa el. Az alügyész a belügyminiszterhez beadott nyilatkozatához a keresztlevél ellen a családi értesítőjét csatolta, melynek megjegyzési rovatában a következő bejegyzés van: Az 1855-ről vezetett házassági anyakönyvi kivonat szerint az apa neve Szapáry József és nem Szapár. Ezenkívül kérte, hogy hallgassanak ki öreg embereket, akik majd igazolják, hogy édesapja mindig a Szapáry nevet viselte. A kihallgatáskor mindannyian igazolták az alügyész álláspontját, a belügyminiszter azonban ezeket az érveket figyelmen kívül hagyta s azon indoklással, hogy a keresztlevélben a Szapár név szerepel, az alügyészt eltiltotta az y vagy i betű viselésétől.

Igy intézték el a gróf Szapáry Gyula kérelmét.

Dr. Szapáry alügyész ekkor, hogy több kellemetlensége ne legyen, névváltoztatásért folyamodott s csak azt kérte, hogy az i betű használatát engedjék meg neki, de a belügyminiszter ezt a kérelmet is megtagadta.

Ezután indította meg dr. Szapáry rendes keresetét, amely a jogászvilágban nem egy eszmecsorét fog maga után vonni, mert az a kérdés kerül bírói eldöntés alá, hogy a névhez való jog bírói hatáskörbe tartozik-e, vagy sem. Erről pedig egyetlen magánjogunk, Zlinszky-Reiner úgy nyilatkozik, hogy ennek eldöntésére egyedül a bíróság van hivatva, dr. Szapáry pedig közhatalútól negyvennégy évet, tanukkal körülből ötven évet tud igazolni, hogy ő és családja a Szapáry nevet viseli, tehát ezen névhez való jogot, ha másként nem, elbirtoklás útján megszerezte. Ezeket a dolgokat az alügyész keresetében elő is adta, téves tehát az, hogy ő a Szapáry nevet elismerte volna. Erről a névről szó sem volt!

Szapáry Gyula december havában adta be panaszát a szolnoki kir. járásbíróshoz, ahol az alügyész avval védekezett, hogy ő éppen a név elismerése mellett indított pert a gróf ellen. A per még folyamatban van, addig tehát, míg az el nem dől, a büntetőjog ebbe a kérdésbe bele nem szállhat. Ezek ellenére a kir. járásbíróshoz 50 korona pénzbüntetésre ítélte az alügyészt, amit dr. Szapáry megfellebbezett s így az ügy e napokban fogja foglalkoztatni a budapesti ítélőtáblát, amely el fogja dönteni, hogy kinek van igaza.

Az alügyésznek Miskolcra való áthelyeztetése saját kérelmére történt. A hivatalos lap pedig azért nevezte az alügyészt Szapárnak, mert az áthelyeztetést Szapáry József ezen a néven kérte.

A nagy század.

— Száz esztendő története. —

(XVI)

Ezek s még néhány nagy tehetségnek művei megadják a bourgeoisienak tökéletes művészi formába öntött természetrajzát, míg a többi művészet csak jellemző sugarakat vet a bourgeoisie pszichéjére. Az építészet és zene simul hozzá a legszorosabban: a városrendezők és építő művészek minden másnál pontosabban iparkodnak ellesni a modern városlakó igényeit, ujkonstruációkkal segítik elő a közlekedést (alagutak, földalatti és lebegő vasutak, modern hajóépítés); sietnek arkitektonikus formákat találni a gyáripár, nagy telepek, empóriumok, óriás kereskedő-házak, rak-tárak, elevátorok számára, segítségül véve egy teljesen modern anyagot, a vasat, amely lassankint kezd szerephez jutni az építészet esztetikájában is. A századvégi város világszerte kifejezője a gazdaggá lett bourgeoisie parvenu-hajalmának: a régi palotastílt rákasírozák óriás, néhol huszemeletes bérkaszányák homlokzataira, a belső beosztásnál pedig addig nem ósmert kényelmi szempontok az irányadók. Az építész az egész század folyamán kevés utat adott, a száz évből majdnem nyolevan azzal telt el, hogy a műtörténeti stílusokat ujjab s ujjab kombinációk szerint változtatták, csak a leges-legutóbbi időben akadtak kitűnő építő elmék (Anglia, Berlin, Bécs), akik szakítani iparkodnak a régi formanyelvvel és utat akarnak adni a világnak: elemeit egy keletkezendő modern stílusnak.

Nagyobb lendülettel tért új pályákra a műipar, amelynek napjainkban sikerült is teljes, minden irányban kifejtett modern stílust teremtenie. Itt is az angoloké, a belgáké, a skandináv népeké az érdem. Az új műipari stílus intenzívításban gyorsan nagyra nőtt, most fejlődik az extenzívítás.

A legtöbb változaton a festészet esett által. Ez csaknem lépésről-lépésre együtt alakult át az irodalommal, végigjárta vele a romantikus és naturalista mesgyéket s vele együtt érkezett el a bourgeoisie élete tultengését jellemző mai miszticizmushoz. A zene az egész századon át egy meglehetősen új formát, a zenedramát mivelte: két legerősebb és legjellemzőbb képviselője Verdi és Wagner.

Főlölséges itt azt a mély hatást vázolni, amelyet a művészetek a bourgeoisiera gyakorlatok. Hatásuk, bár egyénenkint a legmélyebb, mégsem oly általános, mint amilyen például a praktikus tudományoké, a modern gazdasági rendé volt, az utóbbiak hatását ugyanis napról-napra közvetlenül megérezte minden ember, holott a művészetek sohasem voltak a népek mindennapi kenyere. Igaz, hogy a modern kor erre is törekedett: a nagy műtárlatok, a színházak óriás szaporulata, az olvasó könyv s a még olvasóbb nép- és kölcsonkönyvtárak számos új utat nyitottak meg, amelyeken a művészetek bevonulhattak a nagy néprétegekbe. Hatásuk még sem volt soha döntő jelentőségű, mert hisz elhanyagolásuk nem járt közvetlenül érezhető válságokkal. A művészetek, bár az előző időkhez képest népszerűségben hihetetlenül meggyarapodtak, mindennapi kenyérré ebben a században sem lettek.

A villamosság korszaka.

A XIX. század emberének mindennapi élete a legnagyobb időkig a gőz jegyében folyt. Most, két-három évtized óta a gőz erejét kezd leigyni a villám, amely engedelmesebben simul az ember igásszekeréhez, mint amaz. A villamos erő jegyében megyünk majd át az új századba.

A villamos erő forrásai jelentékenyebbek a gőzerőnél. Összegyűjtése, elraktározása, kezelése, irányítása, gyorsasága, munkaképessége egyaránt nagyobb amannál. Láttuk, minő hatalmas átalakulással járt az egyszerű villamos táviró alkalmazása. Ime, ennek az egyszerű készüléknek modern fejlődése egymagában

elégéses annak a perspektívának jellemzésére, amelyet a villamosság alkalmazásának tökéletesítéséről magunknak megalkothatunk. 1876-ban találták ki a telefont, amelylyel ma Budapestről Berlinbe, Berlinből Párisba lehet beszélni. A nem eléggé gyors táviratozást megszaportította egy magyar találmány, amely óránként 10,000 táviratot vesz fel s ad tovább. Nem elég: Marconi kitalálja a táviratozás egy új módját, amelynél nincs szükség vezetők huzalra s amelynek tökéletesítésével eltűnnek a földről azok a távirópóznák, amelyek napjainkban még jellemző staffázsai a földgömb legtöbb vidékének. Ez a gyors átalakulás egyetlen készülék fejlődésének állomásait mutatja: hasonló gyorsasággal foglalt teret a villamos erő alkalmazása az élet egyéb viszonylataiban. Itt csak egy sorban utalunk a villamos vasutakra és villamos hajókra s egy sorban azokra a fontos eredményekre, amelyeket a villamosság segítségével másutt (például az orvostanban az x-sugarakkal) érték el. De gazdaságilag valamennyinél legfontosabb az egész modern gyáripárnak átalakulása villamos iparrá. A mai gyárban óriás helyet foglal el a gőzgép, amelynek transzmissziói keresztül-kasul járnak a telepet, hogy közvetítsék a gép produkálta erőt. Ez a rendszer ma már nehézkessé vált s óriás erőpazarlással jár, a mellett, hogy helyhez köti az egyes gépeket. Rendkívül erőfeszítésre volt szükség, hogy az egyes gépek működési körébe emeljék a megmunkálendő anyagot. A villamosságra berendezett gyár vékony drótokon szállítja alig számbavehető erőpazarlással az erőt, bárhova, ha kell a nehezen megmozdítható nagy anyagtömegekhez is. A versenyt a gőz a villamossággal alig fogja sokáig kihuzni: a régi gyárak képtelenek lesznek a villamos erőre berendezettkel megküzdeni s vagy átalakulnak, vagy tönkremennek. Az egész gyáripár pedig a villamosság jegyében fog a XX-ik századba átmenni.

Epilóg.

Hogy végére értünk ennek a futólagos bemutatásnak, bucsut vehetünk egy hatalmas társadalmi rendtől, amely száz esztendőn át világtörténeti szerepet játszott. Láttuk tűzben született ifjúságát, fiatal féktelen hevét, eredményekben gazdag férfikorát s láttuk végre hipertrofiáját, amely elernyedésbe vitte. Szinte eszünkbe jut Madách hatalmas drámája, amely az emberiség fejlődését egy végletből a másikba mutatja be. A bourgeoisie, a XIX. század uralkodó rendje, az arisztokrácia tulhatalmasodásának reakciójaképpen született meg s elhal mint elnyomója egy nagy társadalmi osztálynak, amelyet a maga jólétének és hatalmának meggyarapítására tulontul kihasználta. A társadalmi rendek is azt a létért való küzdelmet vívják, melynek okait a bourgeoisie nagy tudósa, Darwin, oly világosan megállapította. Tulontul kimélt és ápolgatott teste elernyedett ennek a nagy osztálynak s a nagy gyártelepeken hallani már a jövő forradalmi zenéjét: a szíren bugását, amely a munkások millióit hívja közös cselekvésre...

Az időtenger partján heverészve szenvtelenül nézhetjük a mult szemlélete után a jövőndő kifejlődését. Lesznek még érző, gondolkodó emberek, lesz tudomány, művészet, vérző szív, tébolyodott elme, boldog szerelem, piros öröm és kacagás ezután is. Mások lesznek az emberek tanyái, mások a gépek, a telepek, a hajó, a vasut, a pörly, a bírői tóga, a varrógép, a színház. De csak a formák változnak. Mert rendületlen változatlanúságban megyen tovább a temérdek változás közepette a mindig egyforma ember: az örök Ádám és Éva.

(Vége.)

KÜLÖNFÉLÉK.

A tó.

A tóba, rajt' hullám ha elsimul,
Belátni mélyen, tiszta vizen át,
S meglátni benn', mi eltemetve van:
A mult időnek egy-egy zálogát.

Lelkembe is, ha csendes, mint a tó,
S a szenvedély-hullám rajt' elsimul,
Belátok mélyen és mi ott pihen,
Kívánszalom a mult homályából.

S előmbe tűn a mult sok balga álma,
Sivár jelen s jövőm, mely oly setét . . .
Átálem újra s végigolvasom
Szercsem édes-bús történetét . . .

Rózsza Miklós.

Toalették.

Azokról a toalettokról van szó, amelyek az udvari bálon keltettek méltó feltűnést. Mindegyik külön-külön egy-egy remekmű. A diszben az uralkodó fém az ezüst volt. A toalették valóságban ragyogtak az ezüsttől, szinte káprázott belé a szem. Ezüstből voltak részben a szövetek is, ezüst pikelyesekből borították a legkülönbözőbb alakokban és a legválogatottabb ízléssel a szövetet, a csipkét és a gaze-t és fényüket csak fokozta a berakott sok drágakő.

Ezüstből készült legelső sorban Stefánia özvegy trónörökösne toalettje. A szövet a legfinomabb ezüstszálakból van fonva, szinte láthatatlan selyemalapon. A szövet szinte átlátszó és mégis oly sűrű, hogy megsejtetés nélkül való ragyogó felületnek látszik. Mintha női Lohengrint látnánk magunk előtt, oly bámulatosan illik a gyönyörű ruha az özvegy trónörökösne magas, telt természetéhez. A csillogó egyzsinóros kelemesen tarkította a rózsaszín, amely a bal vállához volt megerősítve, s onnan egészen a csipőig gyúlt le. Ezüst, drágakő és csipke gyönyörű harmóniában váltakoznak művésziességgel és a klasszikus fodrokat szebben el nem lehetne képzelni. Az ezüst szövet, amelyet peau d'argent-nak neveztek el, rendkívül alkalmas művészi fodrok készítésére.

E mellett a vakító toalett mellett szerény egyszerűségével tűnik fel Erzsébet főhercegnének első lánya ruhája. De a hófehér ruhának az egyszerűsége csak látszólagos. A fiatal főhercegnő ruhája az izlés műremeke és gyönyörűen illik károsu természetéhez. Fehér selyem, fűtötte ezüstös gázzal, az egész ruhán szétszórt harangvirág, amely derékon bokrétaivá erősödik.

Mária Jozefa főhercegnő ruhája valóságos ellenpólus volt az előbbinek, valóságos szinkrónizmus, csak hogy a diskret színek bámulatos össz-

hatást tettek. Az elefántosont színű atlaszról fehér rózsaszín-guirlandok ereszkedtek le, amelyek a drága csipkével sajátoszerűen összeillettek. A disznek, különösen a csipke-volantnak elrendezése és a rózsaszín-guirlanddal való egyesítése előkelő és a mellett mégis meleg színt adott ennek a ruhának.

Érdekes ellentét volt Izabella főhercegnő toalettje. Valamint az ezüst kitűnően illett az özvegy trónörökösne szöke szépségéhez, épp úgy illett az arany Izabella főhercegnő barna aroszínéhez. Magas alakja impozáns módon hatott az aranyszínű gyönyörű toalettben. A fekete moiré hatását nagyon emelte az arany és a cluny-i csipke, amihez még a ruha klasszikus fodrozata is járult.

Cumberland Thyra hercegnő ruhája fehér moiré souplé volt, ivalaku csipkekonstrukcióval és ezüst himézsekkal. Mária Terézia főhercegnő mindkét leánya, Mária Anunziata és Erzsébet fehér selyemruhát viselt, amelyet ezüst csillagocskák, rózsaguirlandok és ezüst himézsek díszítettek. Ugyancsak fehérben jelentek meg Krisztina és Mária Anna főhercegnők is, Frigyes főherceg két gyönyörű leánya. Paillettozott mousslin-ruhát viseltek kisméretű szalag-, csokor- és rózsaszálakkal; echarpe-végű atlaszövvel. Cumberland Louisa hercegnőn fehér atlasz-toalett volt, amelybe három széles, jackinforma entredeux volt illesztve plissirozott tulie-d'esprit-ből. Toscanai Anna és Margit hercegnők szintén fehér ruhát viseltek selyemgaze-zal, chênille-himézselel, a kivágásnál rózsákkal díszítve.

Eulenburg hercegné, családi gyászja miatt, csak a teánál jelent meg. Violaszín moiré-toalett volt rajta bársonyillimos applikációkkal. Podewitz báróné meteor-atlasztoalettet viselt, a kabátka szélén szeccszíjs díszítéssel és aranyhimézselel. Löwenhaupt grófné, a svéd nagykövét neje, XII. Lajos korabeli stílusban szabott mandarin-atlasz ruhában jött, amelyet csodaszép velencei csipkék ékesítettek. Gyönyörű jelenség volt gróf Esterházy Sándorné pompás brokát-ruhában, amelyet dus csipke-dísz szegélyezett. A haj magasra van fésülve és a gyönyörű hullámok között hatalmas diadém szikrázik. Gróf Esterházy Mórioné toalettje is kivált. Fehér brüsszeli selyem, ezüst díszítéssel. Hófehér nyakát kincseket éró ékszerek övezik. Gróf Esterházy Miklósné fehér selyemruháját gyémántok borították, amelyek között gyönyörű fehér rózsák díszlettek. Almeida Hohenlohe grófnő arany gaze toalettjét csodaszép cobolypérm szegélyezte. Széchenyi Melanie grófnő sárga brokát ruhát viselt, Kállay Béliné fehér atlasz-toalettet gazdag ezüstdíszszel. Attems grófnőn fehér atlasz-brokát princess-ruha volt gyönyörű himézsekkal. Hohenlohe-Mailáth hercegnő ruhája szürke moiré valódi csipkével, Szitáray-Hadik grófnőé princess-ruha fehér duchesseből valódi aranyhimézsekkal, Pálffy Teréz grófnő fehér moiré antique-toalettben jelent

meg mousselin-szegélyvel. Az Auersperg hercegné kisasszonyok ezüstdíszes világosöld selyemruhát viseltek. Lichtenstein Mária hercegnőn rózsaszínű moiré-ruha volt, ugyancsak ezüstdíszszel.

† Két szerecsen fejedelem. A dél-afrikai háború sorsa felszínre veti a hírességeket. Az Európába kerülő távirati tudósításokban sokszor előfordul két fejedelem. Az egyik Kama, a becsuán Bamangvato törzs főnöke, a másik Lorotodi, a bazutok fejedelme. Mind a két fejedelem az angolok patronátusa alatt áll. Kama 1876 óta ismeri el az angolok főnnhatóságát. Fiatal korában keresztény vallásra tért át, de azért, bár pártfogolja a misszionáriusokat, nem engedi meg az erőszakos térítést. Törzse nem nagyon barcias, de azért ha csatára kerül a sor, bátran megállja helyét. Kama népének megreformálására törekszik, s egész életét e feladatnak szentelte. Főcélja, hogy a szesz italoktól elszoktassa népét. Az angol biztoshoz intézett levelében ezt írta egy alkalommal:

— Sokkal kevésbé félek Lobengulától, mint a pálinkától. Lobengulával harcoltam és visszavertem támadását. Sohasem rabolta el álmodat. De az ittaság ellen harcolni ugyanannyi, mint az ördöggel és nem emberekkel harcolni. Jobban félek a fehérek italaitól, mint Matabele harcosaitól.

E miatt nem akarta, hogy királyságát az angolok bekebelezzék, s ebben a dologban négy évvel ezelőtt Londonban is járt. Királysága egész a Kalaházi sivatagig és a Nyámi-tóig terjed. A marhavész három évvel ezelőtt nagy veszteséget okozott népének, mert mintegy nyolcszáz ezer darab marhájuk elhullott. Kama most hetven esztendő. Mellette Leretodi, a bazutók főnöke a leghatalmasabb szerecsen fejedelem. Leretodi körülbelül ötvenéves, hatalmas természetű ember. Európai műveltsége van és európai ruhát visel. Vendégeit kőből épült házban fogadja, s vendéglőt is építtetett fehér vendégei számára. Amikor hallotta, hogy milyen barátságosan fogadták Kamát Londonban, elhatározta, hogy ő is ellátogat egyszer oda, de eddig nem sikerült ez még neki.

† A macskák városa. Michigan államban levő Adrian nevű városkában van a legtöbb macska. Adrianak mindössze 1100 lakosa van és mégis a macskák száma jóval túlhaladja a 3000-et. Az utóbbi hónapokban a macskák annyira elszaporodtak, hogy akadályozzák az embereket a rendes foglalatosságukban. A polgármester plakátokat ragasztatott ki, amelyben felszólítja a lakosokat, hogy tehetségük szerint pusztítsák a nyávogó állatokat. A polgármester kiáltványának eddig még nem nagy eredménye volt. Adrianban még mindig a macska az ur.

Mire feltámadunk!

— Drámai epilógus három felvonásban. —

Írta: IBSEN HENRIK.

(5) Fordította: GODA GÉZA.

(Színpadokkal szemben kézzel.)

Maja: Most is a hegyekbe készül, vadászni?
Ulfeim: Odá. Fel a legmagasabb hegyek közé — Maga még bizonyosan nem volt ott?
Maja: Nem, nem.

Ulfeim: Az ördögbe is, akkor hát iparkodjék, hogy még a nyáron felkerüljön. Maga is, meg az ara is, — lehet azt.

Maja: Nagyon kedves. De Rubek tengeri utat tervez.

Rubek: A sérák közt, partmentiben.
Ulfeim: Pihál! Mit keres maga abban az átkozott, bűzös csatornában. Abba a mosogató vízbe akar —

Maja: Most halled, Rubek.
Ulfeim: Jöjjön inkább velem a hegyek közé! Ott nincsen ember, tiszta minden. Nem is tudja, hogy mit jelent ez rám nézve. Persze, az ilyen kis meynyecske — (az apácánövendék a pavillon felől jön a szállóba meg.)

Ulfeim (utána néz): Nézze csak ezt! Ezt a fekete madarat! — Kit temetnek?

Rubek: Nem tudom.

Ulfeim: Na, kell valakinek lenni itt, valamelyik sarokban, aki dögölök. Miért nem temetted el magukat ezek a nyavalyások — minél előbb, annál jobb.

Maja: Ön sohasem volt beteg. Ulfeim ur?

Ulfeim: Soha. Akkor nem állnék már itt. — De a legjobb barátaim — azok sokat betegeskedtek, szegény ördögök.

Maja: Aztán mit csinált velük, ha megbetegedtek?

Ulfeim: Hát lelöttem őket — természetesen.

Rubek (felpillant): Leöltö?

Maja (hátrább tolja a székét): Agyonlötö?

Ulfeim (int): Nem hibázok soha, asszonyom.

Maja: Dehát, hogy tudott embereket agyonlőni?

Ulfeim: Hissz' nem emberekről beszélek —

Maja: A legjobb barátjai — azt mondta.

Ulfeim: A legjobb barátaim, a kutyáim — természetesen.

Maja: A kutyái?

Ulfeim: Nincs jobb barátom — mint az én, a becsületes, hűséges, derék pajtásaim. Ha valamelyikük megbetegszik vagy elgyengül, akkor — puff. El van szállítva a pajtás — a tulvilágra.

(Az apácánövendék a szállóból jön. Egy tálcán tejet és kenyéret visz, melyet a pavillon előtti asztalra tesz. Azután újra eltűnik.)

Ulfeim (megvetéssel): Ez embernek való eledel? Vizes tej meg puha, szappanos kenyér. Látnak csak, mikor az én pajtásaim zabálnak! Akarják látni?

Maja (a férjére mosolyog és feláll): Igen, miért ne?

Ulfeim (szintén feláll): Na, ön csakugyan bátor dáma, asszonyom. Tessék, menjünk. Azok a dögök csak úgy nyelik a nagy, vastag csontokat, aztán kiköpik meg újra lenyelik. Azt mondom önnek, hogy igazi gyönyörűség elnézni. Meg a hegyi utról is beszélünk még majd egy pár szót. (A szálló sarkán eltűnik. Maja követi.)

(Ugyanebben a percben az idegen hölgy lép ki a pavillon mellől s az asztalhoz ül, azután ajtóhoz emeli a poharat, mintha inni akarna, aztán hirtelen megáll s üres, kifejezetlen szemmel néz Rubekre.)

Rubek (ülve marad s komolyan, meredten néz

Irére. Végre feláll, feleje lép, megáll s halkán mondja): Látod, megismerlek, Irén.

A hölgy (tompá hangon, miközben leteszi a poharat): Ki tudod ezt találni, Arnold?

Rubek (elkerüli a választ): Hát te is megismeresz?

A hölgy: Könnyű neked, egészen más neked —

Rubek: Miért neked?

A hölgy: Mert te még élsz.

Rubek (nem érti): Élek —?

A hölgy (egyszerre): Ki volt a másik? Aki ott

ült veled — az asztalnál?

Rubek (habozva): Az? Az a — feleségem volt.

A hölgy (bólint): Ugy. Jó, Arnold. Tekát olyan

valaki, akihez nincs semmi közöm —

Rubek (bizonytalanul): Nem, természetesen —

A hölgy: — tehát olyan valaki, akit csak az én

halálom után szeretél.

Rubek (mereven néz reá): A halálod után —?

Hogy érted ezt, Irén?

Iré: S a gyermek? Egészséges az is. A gyer-

mekünk, az tul él engem. Dicsőségben és becsülésben.

Rubek (rég emlékek támadnak benne. Mosolyog): A gyermekünk — igen, úgy neveztük —

akkor.

Iré: Mikor még éltem, igen.

Rubek (vidámabb hangot keresve): Igen, igen

Iré: — nagy hire van a gyermekünknek, az egész

világban. Bizonyosan olvastál róla te is, nem —?

Iré: (bólint): S híressé tette az atyját is. — Ez

volt az álmod.

Rubek (halkan, megindultan): A te érdemed

minden, minden Irén. Köszönöm.

Iré: (tündödre): Ha a jogommal éltem volna

akkor, Arnold, —

Rubek: Nos? Akkor?

Iré: — megöltem volna a gyermeket.

(Folytatása következik.)

+ Értékesítés. Az olasz kormány megfeledezett arról, hogy új váltóúrlapokat adjon ki az új esztendő dátumával. A kereskedők tehát a régi váltókat kellett, hogy használják, s azokon a 18...-ból kihúzták a 8-as és úgy írták ki aztán az 1-hoz a 900-at. De mi történt? A Banca d'Italia az ilyen váltókat visszautasította. Arra a kereskedők az adóhivatalhoz fordultak. Ott pedig hosszasan és alaposan tanakodtak és végre abban állapodtak meg, hogy azok a váltók, amelyeken csak a 8-as van kihúzva tintával, nem érvényesek, hanem csak azok érvényesek, amelyeken a 18-as van kihúzva és csak úgy van tintával rá írva az 1900. Ebből aztán egy kicsit belezavarodtak bizonyosan az olaszok.

+ Kés a gyomrban. Abból az alkalomból, hogy egy ember villát nyelt el künn Németországban, föllevenitenek a német lapok egy olyan esetre, amelyben egy Grünheide András nevű paraszt ember egy kést nyelt le a tizenhetedik században. Ezt a kést Schwabe Dávid kirurgus egy csudálatos operációt követve a gyomrából. Akárhogy kelték ki benne külföldi orvosok, az operáció sikerült, s a páciens tíz esztendővel túl is élte. Még meg is van ennek a parasztnak a képe valahol egy krónikában.

+ Monológ. Öreg hölgy: Nem elég, hogy minden január elsején az új esztendőt köszöntik rám, amivel öregebb lettem, most ahhoz is gratulálnak, hogy egy századdal lettem öregebb.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az áruszállítást szabályozása. Az áruszállítást szabályozó törvénytervezet az igazságügyminiszter törvénytervezetét dolgoztatta ki. Ezt a tervezetet a kereskedelemügyi miniszter véleményezésre végezték le. A törvénytervezet az Országos Iparügyi Tanácsnak is. Az egyesület összes szakosztályai tegnap, lovag Falk Zsigmond elnökele alatt tartott együttes ülésükben tárgyalták a törvénytervezetet, melynek Sugár Ignác, a miskolci kereskedelmi és iparkamara helyettes titkára, az ismert nevű közgazdasági író volt az előadója.

Az előadó ismertette az áruszállítást szabályozó törvénytervezet és méltatta azokat a közgazdasági és szociális viszonyokat, amelyeknek hatása alatt az áruszállítást mai formájához és fontosságához eljutott. Közgazdasági és társadalmi szempontból fejtegette ezután a részletesen kidolgozott tervezet, és hatását. A magánfogyasztó által igénybe vett hitel nálunk szokásos kihasználását előadó a kereskedőkre és iparosokra rendkívül károsnak tartja és reméli, hogy a részletgyűjtés helyes szabályozása lehetővé fogja tenni a hitelügyeknek részletgyűjtéses ügyletekké való átalakulását. Felolvasása további folyamán a javaslat főbb elveivel foglalkozik. A részlet-

gyűjtés tárgya csakis ingó dolog lehet. Az ügylet megtagadható hiányok címén, és akkor is, ha a piaci és vevői között 30%-ot meghaladó különbözlet van. A javaslat részleteit tárgyalva, felsorolni kívánja ott, hogy mely áruszállítási ügyletek nem tartoznak jelen törvény keretébe; nem helyesli, hogy az ügynek jöjjele harmadik személyivel szemben korlátozható, és nézete szerint a jótállás ügye is szabályozandó akképp, hogy a vevő kifogás és hiány keresete az átvétel után bizonyos záros határidő alatt legyen megindítható. Az okirati kényszer mellőzése ellen előadó nem tesz elvi észrevételt, ellenben a vételátrátrálat teljes kifizetésére irányuló követeléseket reformálni óhajtja.

A lelkiismeretes gondolat megírt előadást a jelen voltak nagy figyelemmel hallgatták. Dr. Schnierer Gyula, dr. Gerő Lajos és az előadó ismételt felszólalásai után az összes ülés hozzájárult az előadó javaslatához. Dr. Gerőnek azzal a pólásával, hogy a törvény ne legyen alkalmazható olyan áruszállítási ügyletekre, amelyeknek tárgyai irói művek és zene-művek, továbbá a képzőművészeti alkotásoknak eredeti vagy sokszorosított példányai.

Lovag Falk elnök köszönetet mondott az előadónak becses munkáért és az ülést bevezette.

Weisenbacher Endre csődjé. A pitteni papírgyár részvénytársaság keresetet nyújtott be a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszékhez, hogy rendelkezze el a csődöt Weisenbacher Endre ellen. A mára kitűzött tárgyalást azonban a kereskedelmi és váltótörvényszék egyetértve a keresetet benyújtó céggel, január 15-ére halasztotta el.

Mezőgazdasági munkások segélyalapja. A földmívelésügyi miniszter a munkástörvényben fölbatalmazást nyert arra nézve, hogy az országban munkás segélyező alapokat létesítsen. Ezeknek a segélyegyleteknek szervezése körül serényen folynak a munkálatok. A földmívelésügyi miniszter a legutóbbi napokban a következő segélyalapoknak nyújtott segítséget. Baja városnak 1000 forintot, Szabadkának 1500 forintot, Ugocsa vármegyének 2800 forintot, Győr vármegyének 2000 forintot, Hont és Temes vármegyének pedig 3—3000 forintot.

Déli gyümölcs-áukció. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartott aukcióján 12.000 láda narancsot, citromot és mandarinat adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 5.50 K-től 7. — koronáig, 200-as 5. — koronától 7.20 koronáig. 300-as 5.50 koronától 7.50 koronáig. 360-as 4.50 K-től 6. — koronáig. Vöröspiros narancs: 8. — K-től 16. — K-ig. Citrom: 260-as 5.50 koronától 6. — koronáig. 360-as 5.50 koronától 6.30 koronáig. Mandarin: 80-as 100-as 2. — koronától 6. — koronáig. A legközelebbi aukció kedden, január 16-dikán lesz, mely alkalommal 8000 láda narancsot, citromot és mandarinat kínálnak eladásra.

Csöd. Pozsonyban táviratozza tudósítónk, hogy az ottani Gebauer-féle divatruha cég ellen megnyílt a csőd. A meglehetősen nagy passzívákban főképpen bécsi kereskedők érdekeltek. Gebauer-ról néhány év előtt a gróf Draskovich Ivánnal való afférje miatt sokat beszéltek.

Állatforgalmi korlátozások. A földmívelési miniszter közlése, hogy az állatforgalom szabályozása tekintetében Ausztriával létrejött megállapodás alapján Ausztria ellen jelenleg a következő állatforgalmi korlátozások vannak érvényben: a) a ragadozó szarvasok, a kormfajda, a vadászati állatok és a hasított körmű állatoknak a Magyarországgal szomszédos és ragadozó szarvasok és kormfajdával fertőzött bukovinai Kimpolung és Radautz kerületekből és a sziléziai Teschen kerületből Magyarországra való behozatala; b) a sertés, és a vadászati állatok, a sertéseknek a Magyarországgal szomszédos és sertésveszélyes fertőzött alsó-ausztriai Lajtha melletti brucki és mistelbach kerületekből, továbbá a morvaországi walmeseritschi kerületből Magyarországra való behozatala. — Ugyancsak a földmívelési miniszter tudomásulvétel és mehezartás végett értesíti a közlekedési vállalatokat, hogy külföldre (Ausztriába) szánt oly szarvasmarha, melyen a gümőkór s oly ló, melyen a mirigykór előrehaladott állapota már külsőleg is megállapítható: jövőre vasúti szállításra föl nem vehető.

Szeszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36 korona pénzben, 36.50 korona áruban, Bécsben a kontingentál készáru 38.80 korona pénzben, 39.20 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi jan. 9-én. Készlet 349 darab. Érkezett 744 darab. Összesen: 1093 darab. Eladott 904 darab. Maradt 189 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. súlyban 78—83 koronáig, 220—280 kgr. súlyban 80—84 — koronáig, 320—380 kgr. súlyban 79—84 k.-ig. Öreg nehéz párunkint 400—500 kilos 78—82 koronáig. Malacok — koroná kilónként. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 10.

Néhány malom jobb vételkedve következtében élénkebb lett a forgalom. Később szállítandó vaggon-árura is akadnak vevők és különösen finomabb árut kerestek. Forgalmomba került 24.000 métermázsa buza, egyes tételek 5 fillérrel magasabb áron.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 81 k. 8 K. 22½ f., 200 mm. 80½ k. 8 K. 15 f., 500 mm. 79½ k. 8 K. 20 f., 500 mm. 79½ k. 8 K. 02½ f., 100 mm. 79½ k. 7 K. 95 f., 150 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 150 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 78½ k. 8 K. 05 f., 200 mm. 78½ k. 8 K. 05 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 1100 mm. 78½ k. 8 K., 700 mm. 78½ k. 8 K. 15 f., 1900 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 600 mm. 77½ k. 7 K. 95 f., 250 mm. 74½ k. 7 K. 45 f.

Pest megyei: 700 mm. 82 k. 8 K. 25 f., 1400 mm. 81½ k. 8 K. 30 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 600 mm. 79½ k. 7 K. 72½ f., 200 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78½ k. 7 K. 52½ f., 200 mm. 78½ k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78½ k. 7 K. 60 f., 100 mm. 78½ k. és 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75½ f., 100 mm. 77½ k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77½ k. 7 K. 60 f., 450 mm. 72½ k. 7 K. 67½ f., 300 mm. 75½ k. 7 K. 42½ f.

Öreg asszony nem vén asszony.

(33)

— REGÉNY. —

Írta: GEROLAMO ROVETTA.

Valamennyien Velence felé néztek és mind-egyik a maga módja szerint kifejezte elragadtatását, felálltak helyeikről, kivéve természetesen Ramolini lovagot.

— Végre! — kiáltott hirtelen Prandino, éppen mikor a gőzhajó a kivilágított Piazzetta mellett haladt el. — Valahára! Most már emlékszem!

— Mire, gróf ur? kérdezte halkan tőle Eliza.

— Semmi, semmi! felelte gyorsan magához térve Prandino. Most jutott ugyanis eszébe, hogy mire adta ki azt a hiányzó két lírát. Hogy ettől a tehertől is megszabadult, most már ő is átadhatta magát a varázsnak, melyet a bűvös látvány valamennyiükben keltett.

Alig, hogy a hajó parthoz ért és utasaink kiszálltak, megkezdődtek a kölcsönös üdvözlések, köszönetnyilvánítások és udvariaskodások.

— Hát Badoero hol van? kérdezte Prandino. Nem látni valaki?

Badoero a Lidón maradt, a színházban. Valamennyien megegyeztek abban, hogy nem a legudvariasabb módon távoztak.

— Még arra sem méltatott bennünket, hogy kimentse magát, vagy hogy legalább elbucszúzzék tőlünk, mormogta Cäcilia. Prandino védelmezni próbálta Badoero, de szavai általános rosszallásra találtak.

— Fiatalság! — szölt a lovag ur lesújtó mosollyal, melytől szegény Prandino luddbort kapott az egész testén.

Ramolini a hölgyekkel a gondolában szándékozta élvezni az estét. Csak Yamagata és Potapow távoztak a társaságból, de büntetésül mindegyiknek egy-egy eszüköt kellett eltűnnie

Gegitől, aki álmos ábrázattal ölegette őket. Mielőtt azonban elváltak, Yamagata kissé erősebben megszorította Eliza kezét, odasugta, hogy egészen malheureux, mert itt kell őt hagyni, Potapow pedig még egy utolsó tanácsot adott Cäciliának: hogy a gondolának csak fél annyit fizessen, mint amennyit az egy estére kérni fog.

És valóban így ideig tartott, míg a fontos szerződést megkötötték, Prandinonak természetesen vagy egy fél tucatszor kellett ide-oda szaladgálnia, míg végre, a borralától nem számítva, hat lírában állapodtak meg a gondolással.

— Rettenetesen sok! Ugy-e, lovag ur? — fordult Ramolinához Cäcilia.

— Igen is — nem is — volt a homályos felelet.

Mikor Eliza a leányával helyet foglalt a fedélzeten, még mindig kissé gyonyosan, de már jóval barátságosabban kérdezte az örnagyot, aki éppen beszélni készült:

— Hogyan? Az örnagy ur nem utazik el?

— A tizenegyórai vonattal utazom! — És az örnagy mosolyogva nézett Elizára, aki szintén mosolygott.

— De tudnia kell, örnagy ur, hogy semmi esetre sem köthetünk még ki tizenegykor — szólt meggyőző hangon Prandino, aki még mindig reménykedett. —

— Nos, jól van, kijelentem tehát, hogy ma nem utazom el.

Olyan száraz és kimért volt ez a válasz, hogy Prandino mukkanni sem mert, hanem az örnagy előtt beszélt a gondolába és leült Eliza mellé a padra. Csakhogy az egyik gondolás, hogy az egyensúlyt helyreállítsa, rögtön helyet cserélt vele és csupa véletlenségből úgy rendezte őket, hogy az örnagy került Eliza mellé.

Szegény Prandinónak rosszul kezdte magát érezni!

Alig indult el a gondola, Cäcilia Badoero kezébe szidni.

Eliza hallgatott. Nem fért össze az önértékeléssel, hogy csak észre is vegye egy olyan ember-

nek a távollétét, aki oly kevésbé törődik az ő kegyeivel.

— Még érteném, folytatta Cäcilia, ha neki is kötelezettségei lettek volna, mint Yamagatának vagy Potapownak. Mégis csak egy Lentz hercegnő! —

Ramolini gyonyosan kacagott, mikor ezt a nevet hallotta.

— Hogyan? — Talán nem igaz, hogy a követ és a gróf ma este a hercegnőnél hivatalosak?

Ramolini helybenhagyólag intett.

— Nos hát!

— Az utolsó Lentz hercegnő 1869-ben halt meg Bécsben.

— Hát — ez a hölgy, itt, Velencében?

— Ez a hölgy, aki minden alkalommal Lentz hercegnőnek hívja magát, özvegye Krausz kapitánynak, aki szármagadé vagy titkára volt valamelyik Lentz hercegnek, aki gyermektelenül halt meg és ezt a Krauszt tette meg örökösül.

— No nézzék csak! —

— Így hát az sem igaz, hogy apja uralkodott? kérdezte Prandino olyan ember fájdalmas hangján, kinek e pillanatban egy nagy, szép illúziója lett semmivé.

— Hát akkor Badoero és a többiek is valamennyien miért nevezik hercegnőnek? — kérdezte mérgesen Cäcilia.

— Egészen egyszerűen azért, mert itt Velencében tetszik az ilyesmi. Krauszné asszony Párisban is minden lehető és lehetetlen elkövetett, hogy a társaságban gyökeret verjen, de ott nem volt szerencséje. Hjah! — A párisi társaság!

— — le faubourg St. Germain! —

— Sokáig tartózkodott ön Párisban? kérdezte Eliza a lovagtól.

— Nem. Sohasem voltam Párisban, de mindenesetre el akarok még oda menni, mielőtt meghalok.

(Folytatása következik.)

Frankfurt, január 10. (Zárlat.) 4-2¹/₂ papíráradék
 --, 4¹/₂ osztrák aranyjáradék 99,20. Magyar korona-
 járadék 94,70. Osztrák-magyar bank 130,90. Déli vasut
 2855. Elbavölgyi vasut 124,50. Londoni váltóért 204,92
 Bécsi bankgyűlés 138,50. Villamos részvény 147,50. 8¹/₂-os

magyar aranyárjára 80.70. 4²/₁₀ os ezüstárjára 98.06. 4¹/₁₀ magyar aranyárjára 98.10. Osztrák hitelrészvény 232.80. Osztrák-magyar államvasút 136.10. Északny. vasút 115.—. Bécsi váltóár 84.45. Párisi váltóár 812.32. Unionbank 154.—. Alpesi bányarészvény 278.—. Az irányzat nyugodt.

Páris, január 10. (Zárul.) 3¹/₁₀ francia áradék 99.57. Olasz áradék 92.40. Osztrák-magyar államvasút —. Francia hitelrészvény 232.80. Osztrák-magyar államvasút 136.10. Északny. vasút 115.—. Bécsi váltóár 84.45. Párisi váltóár 812.32. Unionbank 154.—. Alpesi bányarészvény 278.—. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 10. A sertésüzlet irányzata változatlan.
A) Húzott sertések ára: 1. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogrammon felüli súlyban) 82—83 fillérig. Öreg közép párónként 300—340

kilogrammmal terjedő súlyban — krajcárig. Fialat nehéz (párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 85—88 fillérig. Fialat közép (párónként 251—320 kilogrammmal való súlyban) 84—85 fillérig. Fialat könnyű párónként 250 kilogrammmal terjedő súlyban) 82—84 fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogrammon felüli súlyban) — krajcárig. Közép (párónként 220—280 kilogrammmal terjedő súlyban) — krajcárig. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogrammmal felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónként 250—320 kilogrammmal terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogrammmal terjedő súlyban) — fillérig. — Könyű (párónként 250 kilogrammmal terjedő súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogrammmal felüli súlyban) 83—85 fillérig. — Könyű (párónként 240—260 kilogrammmal terjedő súlyban) 82—83 fillérig. Könyű (párónként 240 kilogrammmal terjedő súlyban) 80—82 fillérig.

Sertésárak: 1900. jan. hó 8. napján volt készlet 23607 darab, 1900. január hó 9. napján felhajtá-

tott 64 darab, 1900. évi január 9. napján elszállított 537 darab, 1900. január hó 10. napjára maradt készletben 23134 darab.

Időjelzés.

— 4 m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, január 10.

A barometrikus helyzet változatlan, amennyiben a baciai és oroszországi maximumok is, meg a norvégiai és a földközi depressziók is nagyjában megtartották helyzetüket.

Az idő a kontinens legnagyobb részében boros és csapadékos. A hőmérséklet keletre általánosan süllyedt. Hazánkban — Erdélyt kivéve — csaknem mindenütt havazott és a hőmérséklet átlag 3—4 fokkal a fagypontra alá süllyedt.

Az ország nyugati felében ma reggel is havazik. Küldés: Egyelőre még havazás és további hőstílusdés várható.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonai orvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmélyebben ajánlható

Dr. KAJDACS,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapial rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb húgyútfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage
vagy **Psychrophor**

által, magömléseket, nőknél fehér-folyást, befecskendezést nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint teljesen és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtti 9 óráig 4 óráig: este 7—8 óráig. Nőeknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnali válaszalatt: esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Chrysanteheme asszonyág.

Irtá:

Pierre Loti.

Francia eredetű fordította:

IRJ. LONYAY

SÁNDORNE.

Ára 1 frt 20 kr.

Megrendelhető:

a **Budapesti Napló**

kiadóhivatalában

KÉPES levelező lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után.

Finom fényvetem. Hazai készítmény.

Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te.

Bihari Sándor: Munka után.

Innocent Ferenc: Fátolytánc.

Karvaly József: Vászárfa.

Konkai Ida: Havasi pásztortok.

Margitai Tihamér: Ronót Pál históriája.

Márk Lajos: Ezernyelő-százhuszban.

Márk Lajos: Terefero és Szerelmi dal.

Neogrady Antal: Vesztett boldogság.

Senyei Károly: Székőkut, Kecskepásztor.

Szenes Fülöp: Kása nem étel.

Teles Ede: Enyelgés.

Tolnay Akos: Diana és Enyelgés.

Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák.

Vajda Zsigmond: Kedves író.

Neogrady Antal: Az erdő titka.

Nádler Róbert: Alszik a baba.

Pechán József: Utolsó gyufa.

20 darab ára 1 frt

bérmentes küldéssel.

Megrendelhető a

Budapesti Napló

kiadóhivatalában

VIII. József-körút 18. szám

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legérősebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyútfolyást, hólyagbajokat, bűnkörs sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs borbajokat és az önfertőztetés utóbjait.

Meglepetés az eredmény férfiak gyengeségénél (impotentia) úgy fiatal, mint öregeknél egyenként.

Biztos siker folytan a honorárium utólag is fizethető.

Levelekre díjtalanul válasz: kíváncsiak gyógyszerre.

Lakas: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.

(Dohány-utca sarok, I. emelet).

Bejártat a lepecsével. Külön várótermek.

Rendelés délelőtti 9—3-ig, este 6—8-ig.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP lap PAP lap PAP lap

1. Szélesreható vasgáz 8.	1. acél sodrony ágybetét 5.—
1. matrac 10.—	1. tenzifűtő fejnyakos 1.—
1. drb rouge paplan 1.70	1. levarrt szalmazsák 2.20
1. csechmir paplan 2.50	1. matrac 3.80
1. satin csechmir paplan 3.50	1. Grinde Afrigue matrac 4.50
1. alusz csechmir paplan 4.50	1. díszpárna 12.—
1. alusz seipen paplan 7.50	1. párnázott ruganyos matrac 16.—
1. fodrozott seip. paplan 12.—	1. nagy szoba szőnyeg 200/300 2.50
1. jó váson ágylepedő 1.50	1. ablak tunis függöny 1.50
1. vártás n. ikli 1.30	1. buret ágytűző 2.20
1. drb váson chifon paplan 1.50	
1. drb váson chifon paplan 1.50	
1. drb váson chifon paplan 1.50	
1. drb váson chifon paplan 1.50	

GICHNER JÁNOS és TÁRSA

paplan, matrac és kárpitoszár gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és szőnyegterítő stb. nagy válogatásban.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.

Arregrakció kívánatai ingyen és bérmentve küldünk.

Nem tiszta árukat kicserélünk, vagy a pénzt visszaadjuk

GUMMI!

A legfinomabb francia és angol gummi-különlegességek, valódi jótállás mellett. Roulé eredeti dobozban, tucatja 3, 4, 6 és 8 frt. Roulé egyenként csomagolva, tucatja 3, 4, 6 és 8 frt. Capotte americ. (rövid) fehér színt, tucatja 3 és 4 frt. na-ancsánál 3 és 6 frt. Viktoria. tucatja 4, 6 és 8 frt. Hálhólyag (hosszu) tucatja 3, 4, 6 és 8 frt. Hálhólyag (rövid) tucatja 4 és 6 frt. Poly Porus Haase, drbja 2 frt. Poly Porus Mensinger, drbja 2.50 frt. Párisi spongya, tucatja 4, 6 és 8 frt. Német legújabb Dianad, Teufel-féle, 3-8 frt.

Csakis
Pollitzer Mór és Fiaival,
Bpest, Deák Ferenc- tea 10. kaphatók.

„Reuma-szesz”

orvosi tekintélyek által kit. ellm. külseje. Rámautas gyors és biztos hatású, a test bármely részén (fájdalmi, u. m. reuma, csusz, lechia, köszvény, szaggatás, szúrás, nyílalás stb. ellen. Fog- és fejtájdát 3 perc alatt megszüntet, 1 üveg az 1 koroná, erősbebe üveg ára 2 korona 40 szét. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszertárában, ugyancsak a közlő

Widder Gyula gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely.

Főraktár: Török József gyógyszer. urnál Budapest,

Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszerár a

„Nador”-hoz.

Lobmayer János Ferenc és társa

bornagykereskedés alapított 1872. évben.

Budapest, V. ker., Károly-körút 18. sz.

Előkölő családok bevásárlási forrása.

Elismert régi bor, cognac, pezsgő, rum és tea kereskedésnek átadták és ajánljuk elismert hírnevű francia pezsgők budapesti raktárát.

Henriot & Co.

pezsgőgyárosok és udvari szállítók.

Re ma.

Purgleitner J. gyógyszerháza

a „Szarvashoz”, Grdc.

Engelholfer ideg- és izomerősítő esszenciája

Illatos alpesti növényekből. Arc-, fej-, izület- és kereszt-csontfájdalmak, továbbá a végtagok, az egész test és az idegek gyengesége ellen. Egy üveg ára 80 kr.

Stiriai növénynedv

(Stirischer Erfruchensaft)

mell- és tüdőbetegségek részére.

Ezen szörp mell- és torokbajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, tolt hurut és szárazkőhög, nehézfélézés, tüdővész, továbbá a légzőszervet összes bajai ellen legjobban sikerrel használják. Egy üveg ára, Budapesten átvéve, 83 kr.

Dr. Wuchta növénykenőcs

fájdalomcsillapítólag és gyógyítólag hat köszvény, csusz, szaggatás, izmok és idegek merevsége, zúzások, helyi gőrcsök és hasonló bajalmaknál. Nagyobb üveg ára 1 frt, kisebb üveg ára 60 kr.

Főraktár Magyarország részére:

Török József gyógyszerháza Budapest, Király-u. 12.

Raktárunkban és országunkban összes gyógyszerházaiban.

MAKÓI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Meghívás.

A „Makói takarékpénztár részvénytársaság”

XVI. évi rendes közgyűlést

1900. évi január hó 21-én d. e. 10 órakor

Makón a takarékpénztár saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek ezenel tisztelettel meghívotnak.

Tanácskozási tárgyak:

1. Két közgyűlési tag kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére.

2. Igazgatósági jelentés az 1899. üzletéről.

3. Felügyelő-bizottsági jelentés. — Az 1899. évi mérleg megállapítása és a fő mentvény iránti határozat.

4. Határozat a tiszta haszon hova fordítása iránt és az osztalék megállapítása.

5. Felügyelő-bizottsági elnök, két rendes és egy póttag választása és tiszteletdíj megállapítása.

Jegyző Részvényesek, kik szavazatjogukkal élni kívánnak, kötelesek a közgyűlés összehívása előtt legalább két nappal részvényeiket a még le nem járt részvényekkel együtt a társasági pénztárnál letenni.

Az 1899. évi mérleg és jelentés az érdekeltek által a közgyűlést megelőző nyolc napon belül, a hivatalos órák alatt a takarékpénztár helyiségében betekinthető.

Makón, 1900. évi január hó 4-én.

Az igazgatóság nevében:

Pártos István, s. k. vezérigazgató.

Eppen most jelent meg

A magyar színművészet

Szerkesztette:

B. Virágh Géza.

Előszóval ellátta:

Rákosi Jenő.

Gyönyörű díszmű 250 képpel.

A legjelesebb írók cikkeivel és az összes színészek és színésznők önéletrajzával.

A karácsonyi könyvpiac legremekesebb és legérdekesebb újdonsága.

Ára díszes vászonkötésben 5 frt.

Megrendelhető: a szerkesztőnél, az „Ország-Világ” szerkesztőségében, Budapest, V., Hold-u. 7., továbbá a Budapesti Napló kiadóhivatalában, és valamennyi budapesti könyvkereskedésben.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1900. január hó 11-én.

Pollini-Blanchi Bianca assz. cs. és kir. kamaracé-
kesné vendégfelléptével:

Bánk bán.

Eredeti nagy opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzer-
te Erkel Ferenc. Szövegét írta Egressy Béni.

Személyek:

II. Endre	Beck	Petrus bán	Ney D.
Getrud	Diósné	Biberach	Szendrei
Óró	Kiss	Sólyom	Mihályi
Bánk bán	Arányi	Udvarmester	Kornai
Melinda	Pollini-Blanchi B.	Tibor	Takáts

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. január hó 11-én.

Mariana.

Dáma 4 felv. Irta Echeagaray, fordította Szalay E.

Személyek:

Mariana	P. Márkus	Don Joaquin	Borcsényi
Clara	Kiss I.	Don Castulo	Gabányi
Trinidad	Szacsavayné	Luciano	Dezso
Daniel	Mihályi	Felipe	Latabár
Don Pablo	Hetényi	Claudia	Keczeri

Kezdeté 7 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. január hó 11-én.

Az attaché.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta Meilhac, Fordította:

Knyaskó L.

Személyek:

Scharpf báró	Ujházi	De Meré	Pálfi
A felesége	Maróthy	Frondville	Gyenes
Prachis gróf	Náday	Ramsay	Horváth
Madeleine	Csillag	Maceray	Nádai B.
Estilao	Egressy	Feigel	Vizvári

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. január hó 11-én.

Délután 3 órakor, rendkívül mérsékelt helyárakkal.

Többesné királyfi.

Magyar népmese 3 felvonásban, 6 képben. Irta:

Benedek Elek.

Személyek:

Mirkó	Balassa	Királyné	Hunyadi M.
Többesné	Tapolczai	Habakuk	Gyöngyi
Bakarsznyi Szerény	Ráki	Haraszthy	
Miklós	Fenyvesi	Gyöngyvirág	Nógrádi

Este:

Szeccsziló.

Szatirikus kórkép 5 felvonásban. Irta Lavedan, For-
dította Ambrus Zoltán.

Személyek:

Gostardné	Hunyady	Bobette	Lánczy
Paul Gostard	Fenyvesi	Riquiqui	Boros F
Labosse	Hegedűs	Gambe	Gyözö
Labossné	Mátráin	Rendőrbiztos	Gyöngyi
Allice	Varasnyi	Jacob	Bárdi
Buranty	Tapolczai	Róza	Munkácsi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. január hó 11-én.

Másodszor:

Kadétkisasszony.

Operette 3 felvonásban. Irta Pásztor Árpád. Zené-
jét szerzerzte Mader Raoul.

Személyek:

Williamson	Németh	Daisy Happy	Osatai
Lucy, leánya	Kür	Dr. Black	Tolgi
Billy	Szirmai	Dr. Slack	Ujvári
Leila Ullah	Bárdy	Dr. Frig	Delli
Robertson	Raskó	Dr. Erig	Parányi
Watkins	Kovács	John, portás	Hortobágyi

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. január hó 11-én.

L. Komáromi Mariska assz. felléptével

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdol-
gozásából írták: Beöthy László és Makai Emil,
zenéjét szerzerzte: Davidsohn Emanuel.

Személyek:

Monach	Szilágyi	Szulamit	Komáromi
Aron	Sarai	Abigail	Róza Lili
Abelion	Beöthy	Cingitang	Rózsahegy

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URÁNY SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1900. január hó 11-én.

Transvaal.

Irta György Aladár. — Hopp Ferenc és Newton
eredeti felvételei után készült 35 vetített képpel.

Magyarország.

Irta Cholnoki Jenő egy. adjut. (3 rész 108 kép). 2
színpadi díszlet.

Finnországról.

Tudományos előadás vetített képekkel. Irta Vikár B.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Mindenütt kapható.

Kalodont
Elismert legjobb
fogtisztítószer.

Budapest kávéház Andrassy-ut 27. sz.

a legmodernebb stílusban un-
nan átalakítva. Ma és mindennap
Tisztelettel Rosenberg Lajos, kávéház tulajdonos.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss va-
esto 11. óra. A gyönyörű téli korten kívül a mulatságok,
lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes főterem és
elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Nélkülözhetetlen!

minden városi, községi s adóhivatal és jegyzőknek.

Állami adókiivetési táblázatok

koronaértékben.

Megrendelhető:

Vidor Ede m. kir. állami végrehajtónál

Budapest, IV., Magyar-utca 28. sz. a.

Abbazia

Pension Habsburg

I. rangú ház. — Legnagyobb kénye-
lem. — Központi fekvés. — Francia
konyha. — Napi penzió 5 forinttól
feljebb.

FIUME.

Mégis csak legjobb a

kávé

FRATELLI DEISINGER
fiumei cégtől

közvetlen a tengeri hajóról!

5 kg. Ceylon vagy Monadd	5.33 ft
5 : Neigherry erős	5.40 "
5 : Portorico gyöngy	7.50 "

TEA

1 kg. tömör	2.40 ft
1 : Mandarin	5.15 "
1 : Ceylon keverék	5.40 "

1/4 kg. tea kínai dobozban a következő
csomagolható. Az összes árunk származás-
nak valódi igazságot kezességét vállalunk.
Egy pohárkát összeállítunk 1 vagy 3 fajta kávéból is.
4 liter Kiváló-rum hordócsobában 7.50 ft.
Az árak olcsóvalva, bérmentve minden más
költség nélkül értendők.

Ártapot ingyen bérmentve küld:

FRATELLI DEISINGER, FIUME.

Ir. Haggenmacher H.-Sörfözde

PalackSör
Külföldi sörök
SzalonSör.
MalátaSör.
GYÁRI KÖLTÉS

ÉVTERMEK
125.000 HECTOL.

5 MILLIO PALACK

Megrendelési helyek: Budapest V. Kádár-utca 5.
Haggenmacher Kőbánya: Haggenmacher Budafok.

Sneidig egyenruhákat
készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,
Váci-utca 12. szám.

Pénteken, január 19-én, a f. v. vlgadó nagytérmeben

SAUER

Emil

egyetlen hangversenye.

Jegyek kizárólag Méry Béla zeneműkereskedésében.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!

Der Aushilfsgarçon

énekes bohózat Leitner H.-től. Zenéje Knoch A.-tól.
10 órakor Előzőleg 10 órakor
Szenzációs ujdonság!

Egy karambol okai.

Eredeti magyar bohózat, a vasúti életből. Irta egy
forgalmazta.

„Ein Chamer“

Továbbá:

NANDAR

francia excentrique-duo.

Erkély incognito páholyok.

Kifűző konyha és italok. — Mérsé-
kelt árak.

Meinl Gyula

kávéraktára

BÉCS.

Központ és iroda:

BÉCS,

I., Fleischmarkt 7.,

saját házában.

Fiókok: IV., Wiedener Hauptstrasse 16,
VII., Neustiftgasse 28,
VII., Mariahilferstrasse 112,
XII., Meidling, Schönbrunnerstrasse 261,
XVII., Hernalsner Linie, Stadthahn-
Viaduct 86,
XVIII., Währinger Linie, Stadth-
Viaduct 118.
Depot: X., Himmerbergstrasse 17.
Depot: Hietzing, Wattmann-gasse 15.

Göz-kávépörkölő és fügekávé gyár

BÉCS, VII., Neustiftgasse 28.

Telefon 3720. Telefon 3720.

5 Kgr. küldeménydíjmentesen.

Vásárlásoknál tessék a címre ügyelni.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Látványosság pár excellence!

Krüger-féle villamos csillagok

Great attraction! Great attraction!

Ma

Sister Maudes

angol énektércezt, tükör és ernyő

táncosnők!

Komikus bohózat ujdonság.

Pension Schöller

Alburtus és Bartram

amerikai jongleürök.

Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a nappali
pénztárnál és Weisz A. nagy szivartörszé-
jében IV., Károly-körut 26. szám.

CIMBALMOK.

Legjobb acélcsörgővel,
5 évi jótállással, legjobb
hanggal, részletezésre is
kaphatók. Saját gyártás-
úru hangszerek, a m.
cimbalmok, hegedők, har-
monikák, fuvolák, okla-
nok, bőgők stb. — Kifűző
magyar búrok. Számos ki-
tűnő és elismert jó
műmunkák. Nagy képes ár-
jegyzék ingyen és bér-
mentve küldök meg.
Mogyoróssy Gyula
magy. hangszeripar-telepe
Budapest,
VIII., Kerepesi-ut 74.

Minden szó egyszeri beiktatása két betűből 2 kr. Címelt ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyeg jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeg mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLÓ

József-körút 18.

Breuer névű, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkán.

Nemesek-féle tőzsde Póti-tér.

Benda József, Andrásy-ut 50.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V. dohány-nagy-tőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsh Miksa, Andrásy-ut 35.

Szántó Mór tőzsdéjében Kecskeméti-utca 14.

Weitzend Jakab, Király-utca 1.

Gyengéd

figyelmet meghatótt és képzeltetést végten örömet. Ugyem nem áll rosszul és nem kell csigogni, de erről máskor bővebben. Hogy nem bátorítok, annak okát jól tudom, de tudod azt is, mily hatással van. Bányád találok, de rólad nem beszélünk szándékosan, noha magaviseletet reményit. Milliós csókol a Te kis Mindenem.

24 éves.

Arra a dolgra vonatkozólag választ vár most vagy soha, ha szeretné, vagy az előbbi választ Aladár.

Örök hűség.

Az üzenet annak szólt, a kinek címezve volt. Ha bővebbet óhajtsz tudni, akkor írj fel jeligével e lap kiadóhivatalába. 6722

F. Géza.

Levele van. 5551

Kata.

Édes egyetlenem, nagyon köszönöm a leveledet, nincs olyan óra, melyben ne gondolkodnék rád és epedve várom az időt, midőn ismét karjaimba ölelhetek. Milli csókok küldöm. 5553

Kiadó

4-5 szobából álló lakás, egy üzemhelyiség, a belvárosban. A lakás azonnal az üzemhelyiség május 10-ig eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2720

Francia bonne, kizimunkában jártas, házban is segít, gyermekeket szereti, 180 fti évi fizetés és utiköltségek megtérítése Franciaországban, 2 évi szerződéssel, állást keres, Pfeiffer Ferenc ügynősközi Által, Budapest, Hársfa-utca 42. szám. 5552

Okt. ízr. tanító, ki a héberben is jártas, gyenge tehetségű gyermekeket sikerrel oktati, még néhány szabad órával rendelkezik. Szíves megkereséseket. Tanító 30. jeligére kiadóhivatalra kérés. 2718

Irodaszolgái vagy portási állást keres egy 25 éves erőteljes fiatal ember, ki ily minőségben már több évtől alkalmazva volt, a fővárosba 15 évi van és nagy ismeretességgel a legkisebb bizonyítványokkal bír. Cím a kiadóhivatalban. 2699

Boltbelyegiséget

Keresek az

Erzsébet-köruton a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kiskerttel, esetleg egy kisebb hátsó üdülettel vagy udvari rakattal. Ajánlatokat „H. J.” jeligével e lapra küldendők. 2713

Szőrmesapkák, barokk, muffok elkészítését és béléstést mérőként árban állvaállom Levelek „G. S.” jeligével a kiadóhivatalba továbbít (ugyanott a cím is megadható). 2671.

Egy jó forgalmu

dohánytőzsde kerestetik megvételre. Átirás a vevő dolgoz. Közvetítői kizárva. Ajánlatok „W. J.” jeligével a kiadóhivatalba kéretnek. 2687

Igen csinos

fiatal, sorsüldözött úri leánykának melyik nemeslelkű ur lene pártfogója. Levelek „Sorsüldözött” jeligé alatt továbbít a kiadóhivatal. 5548

Gyorsírást,

Magyar, ugyisint nem gyorsírásban kiképez ok. gyorsírás-tanár. Cím a kiadóhivatalban megadható. 2714

Ügyvéd urak!

Irni minőségben ajánlkozom havi 30 fti fizetés mellett. Esetleg félnapra is elvállalok alkalmazást. Ajánlatok „Irnok” címen a kiadóba kéretnek. 2716

Félnapi

foglalkozást keres VIII. gimnáziumot végzett fiatal ember. Ajánlatok a kiadóba kéretnek „Félnapi foglalkozás” címen. 2717

Házmasternek

ajánlkozok egy jelenleg is ily minőségben levő tisztességes egyén. Cím megadható a kiadóhivatalban. 2712

Egy óvadékképes

ember, ki egy nagyobb biztosító intézetnél mint pénzbeszéd alkalmazva volt, pénzbeszéd, rakatnok vagy hasonló bizalmi állást keres. Óvadék 1000-1500 forintig. Cím a kiadóban. 2708

Üzemhelyiség

a főváros legélénkebb helyén azonnal eladó. Ugyanott egy kis ház eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2600

Kossuth Lajos

életnagyságra kitűnő melléke (kifestés) díszes aranyozott keretben 60 ftiért eladó. Megtekinthető e lap kiadóhivatalában. 2685

Kereskedelmi

iskolát végzett könyvelő, ki a könyvelést egy nagyobb üzletben önállóan végzte, kitűnő írással bír állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2705

Kisasszony.

ki az elemi osztály tanterveinek tanításában valamint a nevelésben jártas és jó évi bizonyítványokkal rendelkezik azonnali felvételt alkalmaztatást keres. Cím a kiadóban. 2704

Osztálysorsjegy

gyűjtője 200, 300, 400, 500 esetleg 600 darab sorsjeggyel a jövő 6-ik sorsjeggyel kezdve megvételre kerestetik. Ajánlatok, a sorsjegyek beosztásának megmunkálását közvetlen eladók S. U. alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2710

Remek szőnyeg

diván.

ottomán, fauteuil, irásztal. Hálószoza butor, kredenc, borszek, meglepő olcsón azonnal eladó. Gyár-utca 25, a kárpitos-mesternél. 5549

Fiatal

ösvény keres bármilyen foglalkozást. Hivatalnok ösvénye, saját lakása van. Üzletben volt már. Ajánlatot kér „Ösvény 10” alatt a kiadóba. 5547

Fodrásznő

ajánlkozok. Cím a kiadóban. 5548

Zongora

fekete, rövid, gyönyörű kivitelben, sürgősen eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5550

Lakberendezések.

u. m. teljes háló, ebédlő és szalon-butork, vasbutorok, szőnyegek, függönyök, lámpák stb. izléstelen, valamint kiválóan tartós kivitelben, úgy egyes darabokban, mint teljesen kaphatók kényelmes fizetési feltételek mellett és minden árfelemelés nélkül Pollák N. Ignácán Budapest, VI. Teréz-körút 23. Árjegyzék díjtalanul.

Butorozott

lakást,

két szobát, konyhát keres egy előkelő család, amely tavaszig Budapestben akar maradni. Ajánlatok a Budapesti Napló kiadóhivatalába kéretnek „Butorozott lakás” címen. 2067

Pedálos cimbalom

remek kivitelű, gyönyörű hangú, olcsó árban megvásárolható Schneller Sándornál. (Akácia-utca 41. II. emelet 14.) 2712

Hölgyeim.

Sajnálatos, hogy a t. hölgyek nem idejében látnak az ar apólaszhoz, mielőtt a napsgarag u. szél káros hatást idézne elő, pedig mily kicsiny dologból áll szép fehér, tisztá arccal bírn. Nem csodálom, ha a t. hölgyek, a sok hirdetőt és ajánlót a cerceimékből nem bírnak választani. Legyenek teljes bizalommal hozzám, kiskérlek meg csak egyszer Mille Fleurs-Crémét, meg vagyok győződve, hogy céljukat elérik. — Mille-Fleurs-Crème próbatégy 50 kr. könyvvél, Mille-Fleurs-poudre, fehér, róza v. ereol (bar, náknak), 1 doboz 60 kr. szappan 40 kr. Főraktár: Török József gyógytár Király-utca 12. — Továbbá csakis nálam kapható a Mille Fleurs-hajvíz, mely bármily ősz hajnak 1/2 óra alatt eredeti színet visszaadja, 2 üveg 3 fti utasítással (2 hóig elegendő), fekete, barna és arany-szökebe kapható. Nem elég-e ajánlhatom a t. hölgyeknek a homlokotól, mely rövid idei használat után a redők végképp kismintja a homlokot fehér, szép formára változtatja. Egy ily köd évig tart. drbj. 1 fti 50 kr. utasítással. Mily kellemetlen és rut a szőr az arcon vagy ajt körül. Ezt fájdalom nélkül egy pillanat alatt eltávolíthatjuk az általam küldött próba üveggel 60 kr. utasítással. Vörös kezeket v. ha még ily elhanyagoltak is, képzavartál által gyönyörű fehér puhává változik, 1 próbatégy 35 kr. utasítással. Számos olcsóbbi levelekkel bizonyíthatom felsorolt cikkeim bámulatos hatását, melyekért és biztos eredményért kezeskedem. — Utánvételeit titoktartás mellett akár itt Budapesten, vagy bárhová küldöm. MANDLIDA, Budapest, VII. ker., Bethlen-utca 12. sz./No.

Zsidó

szeminarista elvállal conditio elemi osztályok és gimnáziumi tantervek tanítására. Szerény igények, esetleg ellátásért. Szíves megkereséseket „Szeminarista” alatt a kiadóhivatalba továbbít. 5529

Elegáns

ruhákat készit kitűnő szabónő méréseket díjazásért. Cím a kiadóhivatalban. 2711

Egy jó forgalmu

cukrászda, a főváros legélénkebb helyén, kitűnő nyári üzlet, elegáns berendezés, más vállalat miatt azonnal jutányosan eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5512

Elegánsan

butorozott utcai szoba kislá bejárattal, a Kerepesi-uton, a Nemzeti színház közelében 1-2 urnak azonnal vagy január elsejére kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2642

Osztálysorsjegy

füzet. Egy kollekúra 2-400 darabig betegsége miatt azonnal eladó, a hatodik játéka átvételre, végül körrel vagy anélkül. Ajánlatokat „G. H.” jeligével a kiadóhivatalba kérés. 5213

Magyar német

levelező

II évi gyakorlati könyvelésben valamint az összes irodai teendőkben teljesen jártas, kitűnő referenciával azonnal helyettesítést keres. Szíves megkereséseket „Munkaszervező” címmel a kiadóhivatalba, hoi címe is megadható.

Remington-

írógép-és gyorsíróiskola

„Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület” gyorsíró tanfolyamain folyó hóbán

özv. Mezeyné Bányai Amanda okl. tanító személyes vezetésével új magyar levelező-, vita- és német kurzusok kezdődnek. A Remington-gépirás és ezen gyorsírási tanfolyamokra jelentkezőket korlátolt számban felvesz:

Glogowski és Társa,

Erzsébet-tér 16.

Főúri lakás.

A főváros egyik legkedveltebb utcájában álló palotában főúri lakás (29 lakosztály és négy lára istálló) kiadó. Bővebbet megtekinthet Akadémia-utca 10. szám alatt levő ügyvédi irodában. 5544

Vadászfegyver

két darab alig használt Lancaster 16-os egyik Pipper, a másik igen finom kézi munka olcsó árban eladó. Megtekinthető a tulajdonosnál, címe a kiadóhivatalban. 5473

Dohánytőzsdében

ajánlkozok csinos ügyes leány, ki már ily minőségben előg jártas. Cím a kiadóhivatalban. 2706

Tőzsdének

alkalmas helyiséget keresek kibérlés céljából. Ajánlatot kérek „Tőzsde” elige alatt e lapra.

Hölgyeim.

Sajnálatos, hogy a t. hölgyek nem idejében látnak az ar apólaszhoz, mielőtt a napsgarag u. szél káros hatást idézne elő, pedig mily kicsiny dologból áll szép fehér, tisztá arccal bírn. Nem csodálom, ha a t. hölgyek, a sok hirdetőt és ajánlót a cerceimékből nem bírnak választani. Legyenek teljes bizalommal hozzám, kiskérlek meg csak egyszer Mille Fleurs-Crémét, meg vagyok győződve, hogy céljukat elérik. — Mille-Fleurs-Crème próbatégy 50 kr. könyvvél, Mille-Fleurs-poudre, fehér, róza v. ereol (bar, náknak), 1 doboz 60 kr. szappan 40 kr. Főraktár: Török József gyógytár Király-utca 12. — Továbbá csakis nálam kapható a Mille Fleurs-hajvíz, mely bármily ősz hajnak 1/2 óra alatt eredeti színet visszaadja, 2 üveg 3 fti utasítással (2 hóig elegendő), fekete, barna és arany-szökebe kapható. Nem elég-e ajánlhatom a t. hölgyeknek a homlokotól, mely rövid idei használat után a redők végképp kismintja a homlokot fehér, szép formára változtatja. Egy ily köd évig tart. drbj. 1 fti 50 kr. utasítással. Mily kellemetlen és rut a szőr az arcon vagy ajt körül. Ezt fájdalom nélkül egy pillanat alatt eltávolíthatjuk az általam küldött próba üveggel 60 kr. utasítással. Vörös kezeket v. ha még ily elhanyagoltak is, képzavartál által gyönyörű fehér puhává változik, 1 próbatégy 35 kr. utasítással. Számos olcsóbbi levelekkel bizonyíthatom felsorolt cikkeim bámulatos hatását, melyekért és biztos eredményért kezeskedem. — Utánvételeit titoktartás mellett akár itt Budapesten, vagy bárhová küldöm. MANDLIDA, Budapest, VII. ker., Bethlen-utca 12. sz./No.

Kávémagazin

szétküldési osztálya

kávé

olvánolva és bérmentve.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldésével

4 1/2 kg. Kuba 6.50
4 1/2 kg. Mocca 6.50
4 1/2 kg. Jáva 6.50
4 1/2 kg. Gyöngy 6.50
1/4 kg. Csász. xov. tea 1.50
1/4 kg. Karaván tea 1.40
1/4 kg. Törmelék tea —.90

Kőhőgésnél,

rekedtség nélkül vegyen 30 kr-ért Réthy-féle pométe-fűcukorkát.

Uri Havelock

7 fti, 10 fti,

Női Havelock

9 fti, 10 fti,

Fiu Havelock

4 fti, 10 fti,

Leány Havelock

5 fti, 10 fti,

A legjobb csak

a tirolinál

Justitz Leopold,

lodenruha-specialista

BECS,

IX., Währingerstrasse 48.

Telefon 7248. sz.

A tanítók egylete házában az osztr. turista, a touring-club és számos kerekpárgyegyelt stb. szállítja.

LODEN

várost 61-12-

LODEN

menekülő 12-

LODEN

hajlókó-12-

LODEN

peny-12-

LODEN

molnár-61-

LODEN

tűny-12-

LODEN

güny m-12-

LODEN

lomulaj-12-

LODEN

donosok-12-

LODEN

erdész-12-

LODEN

erdőker-10-

LODEN

vihgallér 5-

LODEN

gamsan 2.50

LODEN

vihgallér 5-

LODEN

gamsan 2.50

LODEN

vihgallér 5-

LODEN

gamsan 2.50

LODEN

vihgallér 5-

LODEN

gamsan 2.50

LODEN

vihgallér 5-

Készpénz

kölcsön

birtokokra

és házakra

valódi becsérték háromnegyed részéig. II. helyre is 20-50 évi éreljárásra. Birtokok felmondhat bármikor, pénzintézet ellenben nem. Lebonnyolás 14 nap alatt. Konvenciók bérlet- és ártalmatlan. Semmi előleges költség. Beküldendő csakis telekhatárvonalat, valamint kataszteri birtoknyomolat.

Ingatlan- és Jelzálog-

Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-körút 39

ERENYI-féle

Ichtiol-Salicinból egy téglagömszűnt: bőrvisszateget, mindennemű bőrmorbetegséget, bőrkütyüget, izzadást. Szangala-Artalmatlan. 8618

En Csillag Anna

180 centiméter hosszú

Gräsi Loreley-hajammal,

a magam tulajdonára po-

madém 14 havi használatát

következtében nőt olyan

nyagra. Ezt a pomádét

a legheirszőbb tekintélyek

Jeyent szernek ismerték

el a haj kihullása ellen,

a hajnövekedést elősegíté-